

ELŐFIZETÉS

ÉLŐFIZETÉS:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VEHÉNYEK:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
ÁRADI ÉRTESÍTŐ:
 6-határozott példányt egykor 20 fillér.
 máskor levételkor 16 fillér.
 Nyitóléte ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, április 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vendégeink: Emlékezés Tabajdira.
- A képviselőházi ülés.
- Szél és a helyzet.
- Leurdes fölfedeztetése.
- A románok és a katonai javaslat.
- Apponyi beszélt.
- Tanítók parlamentje.
- Kellett gondolkodni.
- Választások az aradi román színterén.
- As új atléta-kassza.
- Nyári menetrend.
- Gigány-hangverseny a Dankó-szobor javára.
- Tárcsa: A gyilkos. Írta: Csehov Antal.
- Begény-Csarnok: Klára grófnő. Fordította: Ritt Gyula.

Emlékezés Tabajdira.

Arad, április 23

Tabajdi Károly, Aradmegye volt vaskezü főispánja, aki jóval megelőzte a paktumos korszakot, egy megyegyűlés alkalmával valamely hazafias indítványt tüzetett napirendre. Az indítvány elhangzott, a bizottsági tagok lelkes éljenzésbe törtek ki, a lelkesedés lecsillapultával azonban szólásra emelkedett egy türelmetlen román atyafi és zengzetes oláh nyelven dörgedelmes szónoklatot tartott az indítvány ellen. Tabajdi ezuttal, ami egyébként nem igen volt szokása, végighallgatta a román dikciót, a szónoklat befejeztével pedig kimondta a határozatot:

— Az indítvány ellen felszólalás nem történt, a közgyűlés tehát egyhangulag elfogadja.

Es kiabálhatott, hadonászhatott a román szónok, amíg bele nem fáradt, hivatkozhatott az ő félórás beszédére, mely az ellenvéleményt fejezte ki, Tabajdi megvárta az elnöki csemetyűt és szólt:

— Menjünk tovább.

Más idők voltak azok. A magyar hatóságok akkor még az önérték hangján hivatkoztak a magyar nemzet felsőbbségére; kiméletlen szigor és erély volt a nemzet fegyvere a bujkáló hazaárulók, a lelkiismeretlen gyujtogatók ellen; maga a kormány külön nemzetiségi osztályt létesített a miniszterelnökség kebelében, ahol éber figyelemmel kísérték a veszedelmes elemek minden mozzanatát. A közélet színteréről leszorították, törvény elé állították és börtönbe vetették, aki bemocskolta a hazaszeretet oltárát.

Azóta fordult az idők kereke.

Aki román és véresszájú gyűlölköze a magyarságnak: azé az ország, a hatalom és a dicsőség a miniszter és az utolsó szolgabíró szemében. A hatóságok mély hajlongás és nyájas előzékenység mellett koldulják a börtönviselt vezérek kegyeit; a kormány feloszlatta a nemzetiségi osztályt, mert a felügyelet kényelmetlen volt Ráciu, Lukáciu és Mangra uréknak; ellenben képviselőválasztások és egyéb sokadalmak esetén elkövetkezett az ölekezés, a barátkozás, a paktum ideje.

A románok vérszemet kaptak. Nem látnak most már egyebet ezek, csak a magyar nemzet gyengeségét, a hatóságok gyámoltalanságát, és a kormányon levő urak hatalomföltetését. A gyengeség erőt ad nekik,

a gyámoltalanság ravaszokká teszi őket, a hiu hatalomföltetés pedig bátorságot, önértéket kölcsönöz, mert úgy sejtik, van tőlük mit tartania annak, aki a kegyeiket keresi.

Egy nemzetietlen, gyáva, meghunyászkodó irányzat kerekedett felül bennünk; egy perverz hajlam, mely merő ellentétben áll nemzetünk egész történetével, a magyar karakter minden atomjával, a magyar szív minden büszkeségével. Kiadjuk kezünkől a fokost és hasra esünk az ellenség előtt, hogy végig vágjon rajtunk. Tornyos palotákat építünk, de magunk meghuzódunk a pincelakás férgel között, mert a termekbe az költözött, aki megfojtásunkra tör.

Aradvármegye két napos közgyűlésén szomorú gyümölcsöket termelt a megalakulás politikája. A román vezérférfiaknak fejébe szállt a sok szörmentén való simogatás, melylyel végig cirógatták őket minden alkalommal, ha a megyében gazdasági vagy politikai akcióba kezdenek a vezetők, vagy ha hivatalnokot választanak a megye adminisztrációjához. Ugy érzik itt magukat Jankuék, mintha a közigazgatás gépezetében a tisztviselői kar mellett egy külön motor volnának ők, a mely arra való, hogy ellenőrizze a másik mozgó erő munkáját.

Sőt tovább mentek. A közgyűlés második napján, a katonai kérdések körül, valósággal feltölték magukat a trón előrelátó védelmezőivé. Ez a taktika már Bécsnek szólt, ahova a mi agyafurt testvéreink nagyon szeretnének olyan hírbem

A gyilkos.

Írta: Csehov Antal.

Egy kerületi városkában történt ez az eset. Egy nagy barna épületben, melyben a tartományi tanács, az esküdtszék, a katonai törvényszék s más hatóságok voltak elhelyezve, a kerületi törvényszék is tárgyalást tartott egy komor őszi napon. Erre a barna épületre mondta a városi adminisztrátor azt a viccet, hogy ott van már a rendőrség, az igazságszolgáltatás és katonaság s még csak egy felsőbb leánynevelőintézet hiányzik. Mindenkinek első tekintetre feltűnt a ház szomorú, kaszárnyaszerű volta kívülről s kényelemnek teljes hiánya belülről. Még a legragyogóbb tavaszi napon is mintha sötét árnyék borult volna rá, holdas éjszakákon pedig olyan volt, mint egy rengő kődarab az egyhangú vidéken s rendkívül rontotta a tájék általános harmóniáját. Különös, hogy azok az elegáns ügyészek, ülnökök, bírák stb., a kik otthon szcenát tudtak volna rögtönözni, ha egy porszemét találnak a padlón, itt egészen természetesnek találták a rossz-működő szellőztető készüléket, a fojtó levegőt s az örökös nedves falakat.

A törvényszék tárgyalása tíz órakor kezdődött, még pedig elég gyors tempóban. Egyik pört a másik után intézték el. Két órára már nagyon sokat végeztek. Két vádlottat kény-

szermunkára ítéltek, egynek elvették a szabadságát s dutyiba tették, egy másikat fölmentettek, egy pörnek a tárgyalását pedig elhalasztották.

Pont két órakor az elnök Charlamov Nikoláj parasztnak az ügyét vette elő, a ki azzal volt vádolva, hogy a feleségét meggyilkolta. A törvényszék éppúgy alakult meg, mint az előbbi pörökben, kivéve, hogy a védő volt más: egy szakálltalan fiatal ember, a kinek világos gombok voltak az uj kabátján.

— Vezesse be a vádlottat — parancsolá az elnök.

Hatalmas, tagbaszakadt paraszt volt, lehetett úgy ötvenöt éves, kopasz fejjel, de hosszú vörös szakállal. Mögötte egy csenevész kis katonája jött, fegyveresen.

A vádlottak padja mellett ügyetlenül lecsuszta a puskát, de még estében elkapta s megütötte a térdét. A közönség vihogott, a katonája pedig elpirult a fájdalomtól, vagy talán szégyelte magát.

A vádat keskeny mellű, sápadt jegyző olvasta fel, a kin csak úgy lötyögött az uniforomis. Monoton hangja elálmósítóló hatott mindenkire.

Az elnök egy javakorbelt, de nagyon rövidlátó férfiú, mozdulatlanul ült a széken s tenyerét homloka elé tartotta, mintha a nap ellen akart volna védekezni. Míg a szelelőkészülék zugott s a jegyző zümmögött, az elnök tud-

ja isten hova gondolt. Mikor a jegyző lapozás közben egy kis szünetet tartott, az elnök fölriadt, egy pillantást vetett a közönségre s szomszédjához fordult:

— Matvoj Petrovics, Demjanovnál szállt ön meg?

— Igen, Demjanovnál, — mondá a másik, szintén felriadva.

— Legközelebb valószínűleg én is odaszálllok. Dipszakovnál nem bírom kitartani. Lármázna egész nap, vagy kopognak, köhögnek, a gyerekek pedig bögnék. Borzasztó.

A helyettes ügyész, egy erős barna ember arany pászszemmel s jól táplált szakállal, mozdulatlanul ült a széken s Byron Don Juanját olvasta. Arca merő kíváncsiság volt s szemöldökei föl-le jártak. Néha egy pillanatra hátradőlt, hogy ezután még nagyobb buzgalommal mélyedjen el a könyvbe. A védő tempa cseréjével kaparászta az asztalt s elgondolkozott. Arca merő egy unalom volt, hideg, tompa unalom, mint az olyan embereknél szokott, a kik napról-napra ugyanazt a munkát kénytelenek végezni. Az a védőbeszéd, melyet nemsokára tartania kellett, csöppet sem izgatta. Hogy is izgatná az olyan beszéd, melyet az elnök parancsára, sablon szerint, lelkesedés nélkül kell ledarálnia az esküdtek előtt, hogy ezután piszokban és esőben hajtasson az állomásra s más városba utazzon.

A vádlott eleinte idegesen köhögött a mar-

jutni el, mintha egy törvénytíró és fel-ségsértő nemzet közepette ők volnának az egyedül „gutgesinnt“ alattvalók.

Tabajdi kellene ide. Egy tüzes szívű, acélkezü férfi, aki a torkára forrasztaná a szót a vakmerőnek, ki egy magyar vár-megye közgyűlésén vásárra viszi idegen nyelven legfélétebb kincsünket: az állam magyarságát.

Nem előzékenység, nem engedékeny-ség kell ennek a fékevesztett bandának, hanem a Bánffy Dezső keresztvása, mely biztos helyen tette ártalmatlanná a velünk és közöttünk élő hazaárulókat . . .

Akik országot kormányoznak, de azok-nak is, akik egy megye élén állanak, a kényelmet és népszerűség-hajhásztát hiva-talba lépésük napján az ajtó előtt kell hagyniok. A szigor, az eltéríthetetlen céltu-datosság kevesebb tömjént gyújt ugyan, mint a mosolygó arc minden egyéniség nélkül való örökös megalkuvása: de aki egyszer százezrek vezérévé szegődött, az egy nemzetnek lett adósa, s ez adósságot nem fogja leróhatni soha, ha kicsinyes látkörében azt nézi csupán, amivel önma-gának tartozik.

A lefolyt megyegyűlésről elmélkedvén, mennyi vágyódással keltenők fel a siri világból Tabajdi szellemét!

**
*

A képviselők május havi fizetése. Az állam-pénztár már átutalta a képviselőház pénztá-rába azt az összeget, mely a képviselők május havi illetményének fedezésére szolgál. A kép-viselők minden valószínűség szerint az ex-lex dacára is felveszik fizetéseiket, mert a kiutal-ványozás még az ex-lex előtt történik. Ugy hírlik, hogy Apponyi Albert gróf elnök elvi kérdésül állítja fel az utalványozást s a Ház ha-tározatát fogja erre nézve kikérni.

A tengerészeti költségvetés. A hadügyminisz-terium már összeállította a haditengerészet jövő évi költségvetését, mely két millió korona többletet mutat. A hadügyminiszter e költségek keretén belül meggyorsítja a három új hadihajó építését, melyek közül egyet a jövő ősszel készülnék vízrebocsátani. Ezt a hajót a csehek kívánságára „Prag“ névre fogják keresztelni.

kába s elhalványult, de aztán őt is elfogta az unalom. A bírák egyenruhája s az örök, a kik-től úgy félt a vizsgálati fogságban, most inkább megnyugosztalólag hatottak rá. Nem ezt várta. A gyilkosság vádja lebegett a feje fölött s itt nem találkozott sem fenyegető pillantásokkal, sem felháborított arcokkal, sem hangos szó-val, sem szóval. Egyetlen bíró sem ve-tett rá vizsgáló tekintetet. Bürokratikus közöny ömlött el a homályos ablakokon, a piszkos fa-lakon s a jegyző monoton hangján, mintha nem is emberek ültek volna fölötté törvényt, hanem gépek.

A paraszta persze nem tudta, hogy itt any-nyira hozzá vannak szokva az emberi tragédi-ákhoz, mint a kórházban a halálhoz s hog-épen ebben a gépszerű objektivitásban rejlett az ő helyzetének egész vigasztalansága.

Mikor a jegyző elkészült, az elnök haikán kérdezte:

— Vádolt, beismeri e, hogy július 9 én este a feleségét agyonlőtte.

— Nem, — mondá a vádolt felemelkedve. Azután gyorsan hozzákézdtek a tanuk ki-hallgatásához. Két asszonyt, öt parasztot és a falusi baktert hallgatták ki. Egytől-egyig ked-vetlenül vallottak, mert belefáradtak a hosszú várakozásba és az utazásba. Charlamov jól éit a feleségével s csak akkor verte meg, a mikor részeg volt, mint ahogy a többi paraszta szokta. Július 9 én este az asszonyt beszakított fejjel, vértócsában találták a tornácban. Keresték Ni-kolájt, hogy tudassák vele a szerencsétlenséget,

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 23.

Erdekes incidenssel kezdődött a mai ülés, Gyórfy Gyula mentelmi jogának megsértését jelentette be az állandó összeférhetlenségi bi-zottságnak ellene folytatott eljárása ellen. A bejelentés élénk emóciót, sőt izgatottságot kel-tett a néppárban, a melyről kiderült, hogy ádáz ellensége Gyórfy Gyulának.

Az indemnitásnál ma az első szabadelvű-párti szónok, Vancsó Gyula szólalt fel. Beszé-dét, a melyben megtámadta az obstrukciót és a szélsőbal, tetszéssel fogadta a jobboldal, míg a függetlenségiak gyakori ellenmondással ipar-kodtak őt megakasztani. Végül Polonyi be-szélte ki az ülést.

Részletes tudósításunk itt következik:

(Gyórfy mentelmi joga.)

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Plósz Sándor és Fejérváry Géza báró miniszterek.

Elnök megnyitja az ülést és bejelenti, hogy Pintér Sándor, a naplóbíró bizottság elnöke és a napirend előtt Gyórfy Gyula nyilatkozni akarnak.

Pintér Sándor kijelenti, hogy a Ráth Endre által történt bejelentés a napló kezelése ellen nem indokolt, mert csak a szónokok beszédeit kell szó szerint közölni, a közbeszólók ellenben törölhetik közbeszólásaikat.

Gyórfy Gyula elmondja, hogy jogtanácsosa volt a Leszámitoló Banknak, de az összefér-hetlenségi bizottság ítélete folytán lemondott állásáról. Majd utóbb lemondott a mandátumáról is. Volt egy más összeférhetlenségi ügye is (a Szterényi ügyben), de ebben az eljárást be-szüntették. Most azonban, a mióta újból meg-választották képviselőnek, újabb bejelentés alap-ján ismét megindította ellene az eljárást az állandó összeférhetlenségi bizottság. O figyel-meztette a bizottságot, hogy törvény hiányában ellene újból el nem járhat, mégis elhatározták a tárgyalás folytatását. Miután így, habár vá-lasztói őt az ügyel ő ismerete tudatában válasz-tották meg ismételten, a bizottság esetleg új-ból megfoszthatja mandátumától, ebben ő zak-latást, sőt üldözést lát. Ezért mentelmi jogának megsértését jelenti be a Háznak és kéri ügyét a mentelmi bizottsághoz utasítani, annál is in-kább, mert 8 hónapon át úgy tüntették őt fel, mintha szemérszedett gazember volna.

Elnök: A bejelentett ügy mentelmi bi-zottsághoz utasittatik.

(A megsértett bizottság.)

Heincz Hugó, az állandó összeférhetlenségi bizottság elnöke szólani akar.

Elnök: Mi címen?

Heincz Hugó: A bizottság megtámadtatása címén!

Buzáth Ferenc: Helyes! Helyes!

Elnök: Csak személyes megtámadtatás cí-mán, vagy csak a Ház engedelmével szólhat.

Heincz a Ház engedelmével szól. Nem tartja helyesnek, hogy Gyórfy az ügyet ide hozta. Gyórfy állásfoglalása nélkül a törvényes alapot. (Helyeslés a néppárban.) Mentelmi ügy-ből kifolyólag nem szabad befolyásolni az ösz-szeférhetlenségi bizottságot. (Helyeslés a nép-párton, ellenmondás jobbról.)

Felkiáltások jobbról: Ez a befolyásolás!

Heincz Hugó: Kár volt Gyórfy Gyulának a ha-rangot félrevern. Vagy hibás Gyórfy és akkor nem állíthatja be az eljárást maga ellen, vagy nem hibás és akkor a saját érdeke, hogy ügyét elintézzék. (Helyeslés a néppárban.)

Elnök kijelenti, hogy Heincz tulment a ha-táron és utóbbi megjegyzése úgy tűnhetik fel, mintha a mentelmi bizottságot befolyásolni akarná. (Helyeslés.)

Gyórfy Gyula: Nem sértettem meg az ösz-szeférhetlenségi bizottságot.

Rakovszky István: A törvény kijátszásáról van szó.

Gyórfy: Én csak azt mondtam, hogy a bizottság eljárása az zaklatás jellegét viselheti magán, miután eljárására törvény nincs. Meg-mondtam a bizottságnak, hogy „a mig ellensé-gem a bírja a bizottságban, addig annak ité-letét nem fogadom el.“

Rakovszky István személyes kérdésben ki-jelenti, hogy Gyórfy ebben a szomorú ügyben mindenkit meggyanusított. Fondorkodása da-cára mindig egyhangu határozatot hozott a bi-zottság. Gyórfy gyanúsítását, mintha nem tör-vényesen járnának el ellene, a legnagyobb fel-háborodással visszautasítja. (Helyeslés a nép-párton.)

Gyórfy kijelenti, hogy csak a bizottság némely tagjáról szólott és csak a kikészítés ellen tiltakozott. (Zaj a néppárban.)

Elnök megjegyzi, hogy a bizottság egyet-len tagját sem szabad gyanúsítani és tiltakozik a „kikészítés“ kifejezése ellen is.

Lengyel Zoltán indítványára a többség el-határozza, hogy a mentelmi bizottság nyolc nap alatt köteles Gyórfy ügyéről jelentést tenni.

Következett az indemnitás tárgyalása.

(Vancsó Gyula beszéde.)

Vancsó Gyula: Hazafiul aggodalommal látja a szélsőbal akcióját, amely csapást mér az al-kotmányra és közgazdasági helyzetünkre. (Tet-szés jobbról, zaj a szélbalon.) Minden erőszak, amely a békét és a rendet dulja fel, a nemzet

de nem találták sem a házban, sem az utcá-kon, pedig tüvé tették érte az egész falut. El-tűnt s csak két nap mulva jelentkezett a köz-séghezánál, halványan s szétrongyollott ruhá-ban, egész testében reszketve.

Az elnök Charlamovhoz fordult.

— Mondja el a vádolt a törvénytől, hogy hol járt két napig?

— A földeken csavarogtam, nem ettem s nem ittam semmit.

— Miért szökött meg, ha nem maga kö-vette el a gyilkosságot.

— Nagyon meg voltam rémulve . . . attól félttem, hogy engem fognak vádolni.

— Aha . . . no jól van. Üljön le.

Azután kihallgatták az orvost is, a ki az asszonyt megvizsgálta. Elmondott mindent, ami a jegyzőkönyvben már ugyis benne volt. Az elnök pislogva nézte az orvos fekete ruháját, elegáns nyakkendőjét s körülbelül azon gon-dolkozott, hogy miért visel most mindenki rö-vid kabátot s miért szabott éppen ő magának egy hosszút?

Az elnök mögött halk nyikorgás hallatszott. A helyettes-ügyész cipője volt, ki óvatosan ment az asztalhoz egy lap papírrért.

— Mihail Vladimirovics, — sugá az el-nöknek — Korejszkij roppant nyomoruságosan vezette ezt a vizsgálatot. Nem hallgatta ki a vádoltat testvérét, nem hallgatta ki a tanítót s az ő előadásából nem lehet kiokosodni.

— Hát mit csináljunk? — s ijájtott az el-nök hátradőlve.

— Különben, — folytatá az ügyész, — nézze csak, ott a közönségben, az első padban, balról a harmadikat . . . azt a komikus figurát . . . Az itteni nábob . . . van vagy ötszáz ezer rubel készpénze.

— Az ember ki nem nézné a pofájából. Ne tartsunk szünetet, fiam?

— Előbb végezzük el a tárgyalást . . . majd azután . . .

— Ahogy gondolja . . . tehát (mondá az orvos felé fordulva), azt hiszi, hogy a halál nyomban beállt?

— Igen, az agyra mért erős ütés követ-keztében.

Mikor az orvos elvégezte, az elnök a védő és a közzvádó közt elnézett az üres levegőbe s mondá:

— Az urak nem akarnak több kérdést in-tézni?

A helyettes-ügyész csak a fejét rázta, vi-lágért föl nem tekintve Byronból; a védő hír-telen fölállt, megköszönlte a torkát s kérdezte:

— Engedjen meg doktor ur, de lehet-e a seb minőségéből a gyilkos elméleti állapotára következtetni? Azt szeretném tudni, hogy a seb nagyságából lehet-e arra következtetni, hogy a vádolt roppantul fel volt indultva?

Az elnök álmosan, közönyösen nézett a védőre. Az ügyész félbeszakította olvasmányát s az elnökre tekintett. Azaz, hogy csak néztek, de különben sem csodálkozás, sem egyéb nem látszott az arcukon.

— Talán, ha tekintetbe vesszük, hogy mily

ártalmára van. (Helyeslés jobbról.) Ha a szélső-bal az alkotmány védelmére kel, akkor nem szabad az alkotmányon kívüli állapotot előidéznie, mert különben önmaga alatt csuszik ki a talaj. (Tetszés.)

Makkay Zsiga: Mi alólunk nem csuszik ki. **Vancsó:** Maga az ellenzék mondja, hogy ez a kormány tisztességes és hogy ennek a kormánynak meg kell maradnia. Hogyan illeszhető ez össze azzal, hogy ennek a kormánynak nem akarják megadni a módot a kormányzásra? (Tetszés.) Az ellenzéknek nincs joga megakasztani a kormányzást. Mert ha ezt teszi, úgy többé alkotmányos kormányzásról szó sem lehet. Az obstrukciót így az ellenzék mindenkor alkalmazhatja és megobstruálhatja a kiegyezést, a civillistát stb.

Polonyi: Meg is obstruáljuk. **Vancsó:** Nos, akkor nincs többé parlamentarizmus és nincs alkotmány. És ha ezt önök csinálják, nem gondolják, mit csinálhatnak majd a nemzetiségek. (Tetszés jobbról, zaj balról.) Az önök nyomában fognak járni.

Kubik Béla: Önök tanítják ki a nemzetiségeket! (Zajos ellentmondás jobbról.)

Vancsó: Így oda kerülünk, ahol Ausztria van. Ugy látszik, az ellenzék csak a rosszat tanulta meg Ausztriától, a jót nem. Az indemnitást elfogadja. (Élénk tetszés, helyeslés jobbról.)

(Polonyi beszél.)

Polonyi Géza: Azért küldték ide a választói, hogy minden áron akadályozza meg a katonai javaslatok törvényre emelését. Nemcsak tisztességtelen kormányzattal szemben van helye az obstrukciónak, hanem minden nemzetellenes dolog ellen is obstruálni kell. Szól ezután a négy év előtti fuzióról, a melyet beolvadásnak tart. Ez nagy csalódást hozott a nemzetnek és bebizonyította azt, hogy a mai közigazgatási rendszer szerint az ország sorsát előbbre vinni nem lehet. (Tetszés a szélbalon.) Horánszky Nándornak is meg kellett szavazni a kvótát.

Rakovszky: Nem szavazta meg! **Polonyi:** Hogy miért nem lett Horánszky belügyminiszter, azt most nem mondja el. De tény az, hogy Horánszky, mint kereskedelmi miniszternek már az első törvényjavaslata sem nyert felső jóváhagyást. A Széll-kormány alatt rendszerre vált a kvóta emelés és a királyi döntés, a mi sarkalatos megsértése alkotmányunknak. Kifogásolja ezután a trónörökös házasságáról szóló törvényt, a mely házassági felfogásunkon ütött csorbát, a mikor a morganatikus házasságot törvénybe foglaltuk. (Tetszés az ellenzéken.)

Rákosi Viktor: Nem is respektáljuk ezt a törvényt.

Polonyi: A trónöröklés rendjét is megváltoztatták és ez ellen is tiltakozik. A közigazgatás egyszerűsítését is hibának tartja; fel-

hozza a horvát utlevél ügyét, majd azt mondja, hogy a paktumot nemzeti jogok kivására kötötték ki.

Ezután a néppárt ellen fordul. A néppárt konopisti szellemben a „Gottterhalte“ pártolással a katonai reakció szolgálatába szegődött. A néppárt nem a mi kedvünkért, hanem a nemzet kedvéért fog majd másként gondolkodni. A nemzetiségekkel való ijesztést nem fogadja el, mert itt lesz az egész parlament ellenük és ha ez nem, a fővárosi polgárok verik ki őket innen. Majd a többség jogáról beszél és a kisebbség jogait emlegeti. A nemzetnek szerinte az abszolutisztikus jogok ellen kell küzdenie.

Szünet után Polonyi folytatja beszédét, mely egész az ülés végeig tartott. Holnap az indemnitást tárgyalják tovább.

Széll és a helyzet.

(Bécsi lapvélemény.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23.

A bécsi *Zeit*, mai számában a következő, meglehetősen pikáns izű cikket közli Budapestről keltezt levél alakjában:

Most, hogy az ex-lexet biztosra lehet venni és a helyzet Magyarországon a legmagasabb fokú krízis jellegét öltötte magára, a szabad-elmű pártban mindinkább szaporodnak azok az ellemek, melyek a kormánynak szemrehányásokat tesznek, hogy a súlyos hibák és mulasztások hosszú sorozata idézte elő a mai válságos helyzetet.

Ócsárolni persze könnyebb, mint jóvátenni de kétségtelen, hogy a történetíró, aki valaha meg fogja írni a mostani krízist, a kormánynak ki fogja állítani a bizonyítványt, hogy az ellenzékkel szemben mindig korrektül viselkedett; de *Széll* nem moshatja tisztára ama vád alól, hogy a katonai javaslatokat elejétől fogva szerencsétlenül kezelte.

Két főhiba van, mely mult október hava óta Széll Kálmán lelkén szárad. Az egyik hiba az volt, hogy nem csinált tiszta asztalt, mielőtt a katonai javaslatokat tárgyalás alá bocsátotta. Ha mindjárt eleinte a költségvetést és a kiegyezést intéztette volna el, akkor egy évig szabad keze lenne most. Tizenkét hónap lefolyása alatt aztán csak megpuhíthatta volna az ellenzék, azáltal, hogy a katonai javaslatok mellett harcba ment, anélkül, hogy lett volna költségvetése és kiegyezése, kiszolgáltatta ma-

gát az ellenzék kénye-kedvére. Ily módon leginkább ő maga okozta a mai kényszerhelyzetet, a melyből most nem tud kikecmeregni.

A második hiba, melyet Széll elkövetett, az volt, hogy a puszkaporát lassanként elsütögette, minden hatás nélkül, a helyett, hogy a döntő pillanatra megőrizte volna. Mikor az első katonai javaslatok ellen az a hatalmas felzúdulás támadt különösen a póttartalékosok tervezett visszatartása miatt, sietett ezeket a javaslatokat visszavonni. Mikor azután a felújított javaslatok ugyanolyan ellentállásra találtak, akkor az ellenzék a bizottságokban néhány teljesen platonikus értékű határozati javaslat elfogadásával igyekezett megszelídíteni.

Mikor ez sem használt, kirukkolt avval az ígérettel, hogy a kormány a magyar tiszteket visszahelyezi magyar ezredekhez, a jelvénykérdést szabályozza és a katonai büntetőperrendtartás reformját legközelebb előterjeszti. Néhány nappal később *Fejérváry* báró Bécsből azt a hírt hozta, hogy a kormány az új javaslatokban lemond teljesen a póttartalékosokról. Végül az utolsó pillanatban, a kétéves katonai szolgálat ígéretével is előhozakodtak. Nagyobb ügyetlenség alig gondolható. Ha Széll ragaszkodott volna az első javaslathoz, nézett volna az obstrukció szeméi közé és jelentette volna ki márciusban vagy februárban: „Visszavonjuk a katonai javaslatokat és újakat hozunk, lemondunk a póttartalék behívásáról, a magyar tiszteket Ausztriából vissza hozzuk, rendezzük a jelvények kérdését és a katonai büntető törvénykönyvet még ez évben előterjesztjük, arra is el vagyunk határozva, hogy a kétéves szolgálati időt behozzuk” — akkor az ellenzék minden valószínűség szerint beszüntette volna az obstrukciót. Széll azonban a koncessziókat, melyeket tehetett volna, egyenként kiejtette a kezéből.

Más taktikus volt az öreg *Tisza* Kálmán. Mikor 1889-ben a véderőtörvényjavaslat ellen felzúgott a vihar, akkor néhány hónapig csendesen hagyta működni az obstrukciót. Ekkor aztán előlépett a közvetítő indítvánnyal és meg volt a béke.

Széll, úgy látszik, rosszul volt informálva a függetlenségi párt hangulatáról, vagy pedig egészen arra a népszerűségére bízta magát, melylyel az ellenzéknel dicsekedhetik. Azt hitte, hogy azok az eszközök, melyekkel eddig olyan sok sikert tudott elérni, a személyes előzékenység és a lojalitás elpusztíthatlanok és elefejtette, hogy végre is minden politikai szisztéma megkopik és talán a legédesebb leghamarább. Egyszerre azt kellett látnia, hogy a régi eszközök semmit sem érnek és fölmondják a szolgálatot. Hogy ezt nem látta meg idején és hogy a becsületes politika hatalmában való csaknem gyermekiesen naiv hite az ő rendszerét nem tudta a megváltozott viszonyokra ráalkalmazni, az volt az ő tragikus hibája, a melyért most látszat szerint egyedül kell bűnhődnie.

TÁVIRATOK.

A balkán mozgalmak.

Konstantinápoly, április 23. Az ulema-bizottságot hír szerint még körülzárva tartják az albánok lpekben. A porta megtagadja a kötelező felvilágosításokat és kijelenti, hogy a tüntetéseken kívül semmi komoly dolog nem történt és széleskörű akció van folyamatban. Az utóbbi napokban minden nap katonai tanácskozások folytak a Jildizben, a honnét a hadügyminiszterrel egyetértőleg vezetik az akciót. *Omer Rusdi* basa marsall 19 zászlóaljjal *Vell-sovics* mellett. *Sensi* basa 8 zászlóaljjal *Priz-*

erővel történt az ütés, — mondá az orvos — különben . . . engedjen meg, de kérdését nem értem egészen.

A védő tehát nem kapott feleletet a kérdésre, de ezt nem is tartotta valami nagyon fontosnak. Maga is tisztában volt azzal, hogy csak gépiesen tolt az ajkára, az unalom és csönd behatása alatt. A törvényszék elbocsátotta az orvost s a bűnjelek megvizsgálására tért át. Először is szemügyré vettek egy kabátot, melyen barna vérfolt volt. A vádlott ezt így magyarázta meg:

— Az asszony halála előtt három nappal Penkov eret vágott a lovamon. En segitettem neki. A vér így került a kabátomra.

— Penkov azonban éppen most vallotta, hogy maga nem is volt ott.

— Már nem emlékszem.

— Üljön le.

Azután megnézték a baltát, melylyel az öreg asszonyt leütötték.

— Ez nem az én baltám, — mondá a vádlott.

— Hát kié?

— Mit tudom én; nekem nem is volt baltám.

— A parasztember egy nap sem lehet el balta nélkül. A maga szomszédja, *Iván Timofeovics*, a kivel maga egy szánt javitgatott, azt mondja, hogy a maga baltája.

— Nem, tudom, de tudom, hogy oly igazat mondok, mintha az isten előtt állnék, — mondá föltartva az ujjait. — Már az idejét sem tudom annak, hogy mikor volt baltám. Volt valamikor egy ennél kisebb baltám, de fiam, a

Prochov elvesztette. Két évvel azelőtt, hogy a katonasághoz bevonult volna, az erdőbe ment s elvesztette.

— Jól van. Üljön le.

Ez a rendszeres bizalmatlanság és kedvetlenség, a melylyel kihallgatták, mód nélkül fölhaborította *Charlamovot*. Pislogott a szemével s halántékai kidagadtak.

— . . . Mintha az isten előtt állnék, — folytatá s előrenyújtotta nyakát. — Ha nem hiszik, hát kérdezzék meg *Prochov* fiamat . . . *Prochovkám*, *Proska*, — mondá hirtelen ellágyulva s a mellette álló fegyveres őrhöz fordult . . . — Mondd meg, hol van a balta? Hova tetted?

Rémitő egy pillanat volt. Összebujt az egész közönség. Minden agyban fölillant a borzasztó, lehetetlen gondolat és senkisémet mert a katona arcába nézni. Senkisémet mert a saját füleinek hinni s a közönség magára disputálta, hogy talán nem jól hallott.

— A vádlottnak nem szabad az őrral beszélni, — mondá gyorsan az elnök.

A katonára még mindig nem mertek nézni s borzongás fogta el az egész termet. A törvényszéki szolga fölállt s lassan, lábujjhegyen távozott. Fél perc mulva tompa lépteket s oly zajt hallottak, mintha az őrt fölvaltották volna.

Mindenki föltekintett s olyan arcot igyekezett vágni, mintha semmi sem történt volna.

rendben van. A mai minisztertanács a legutóbbi hírek következtében újból tárgyalni fogja a helyzetet és végleges határozatot hoz. Más adatok szerint a csapatok hadműveletei megkezdődtek. Eredmények mielőbb várhatók, mert az albánok sem kellőleg előkészülve, sem előkélve nincsenek komoly ellentállásra.

Munkások zavargása.

Pétevár, április 23. Április 19-én és 20-án Kisenében munkászavargások voltak a zsidók ellen, mely alkalommal 29 ember megöltetett, vagy 75 súlyosan és közel 200 könnyen megsebesült. A belügyminiszter Kisinev városára s a járásra kibirdette a kisebb ostrom-állapotot.

A románok és a katonai javaslat.

(Vita a megyegyűlésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23

A megyegyűlés mai második napján is hangos volt a megyeháza nagyterme. Ismét a románok vitték a szót, bár ezután magyar nyelven. A katonai javaslatok ügye került napirendre olyanformán, hogy Aradváros ismeretes feliratát, mely a katonai javaslatok ellen szól, megküldötte a többi törvényhatósággal együtt Aradmegyének is.

Aradmegye állandó választmánya arra az álláspontra helyezkedett, mint Aradváros, s a katonai javaslatok ellen foglalt állást, miután a nemzeti aspirációkat nem látja teljesítve a jelen hadseregi szervezetben. A románok szószólója Szucsú János csak azon esetben ellenezné a katonai javaslatok keresztülvitelét, ha azt látná, hogy a trón és az ország biztonságának nincs szüksége a haderő szaporítására. Ezt azonban nem látja kifejezve az állandó választmány javaslatában, s így nem csatlakozik hozzá.

A vita során szenvedélyes hang nyilatkozott meg a románok szónoka részéről a volt nemzeti párt ellen, s a körül forgott a kérdés, vajon volt-e paktum az egykori mérsékelt ellenzék és a román nemzeti párt között, vagy nem.

A gyűlés lefolyása különben a következő volt:

Faragó István első aljegyző terjesztette elő Aradváros átiratát. Az állandó választmány javasolja, hogy irjanak fel a katonai javaslatok ellen, miután a hadseregben a nemzeti aspirációk nem érvényesülnek; míg a súlyos katonai terhek, a gazdasági válság, a nép nyomora az ujonclétszám emelésével csak fokoztatnák.

Velics Mihály román nyelven szólott a tárgyhöz. Az állandó választmány javaslatát nem fogadja el.

Románok az ujoncjavaslat mellett.

Szucsú János szólott ezután hosszasan az üggyhez magyar nyelven. Az elvont hazafisági szempontból nézve a dolgot, — ugymond — mely nem keres hasznot abban, ha kötelességét teljesíti, abból a hazafiságból nézve, mely előtt a haza védelme áll, idegenszerűnek látja az állandó választmány javaslatát. Az a kérdés, hogy a trón védelme biztos-e, vagy pedig meg kívánja az ujoncmegajánlást. Tisztázni szeretné azon helyzetet, mely e tekintetben az országgyűlésen folyó herce-hurcával szemben a románság körében el van terjedve. Mikor a hadsereg létszámának felemelését kívánják, nem vitatják ama szempontokat, melyek egyedül állapíthatják meg, jogos-e vagy nem a kívánság.

Ha az engedmények az egész ország jóvoltáért volnának, ha nem állana mögötte egy sajátos érdek, mindnyájan örömmel üdvözölnék a fel lépést. Főkérdés, hogy az ország érdeke, a trón és állam biztosítása meg kívánják-e az ujonclétszám emelését. Ennek megvitátását szerette volna hallani. Ki kellett volna számszerűleg mutatni, hogy fenyegeti-e veszély az országot vagy nem, ha az ujonclétszámot fel nem emelik.

Egy hang: Kívülről nem fenyegeti!

Szucsú János: Ez igaz. Tehát a belső sovéniszták fenyegetik az egyetértést. Ha tényleg veszélyeztetve volna az ország és a trón, úgy hazafiatlanság lenne a veradók megtagadása. Így fogják fel ezt a románok, kik a magyarokkal és a nemzetiségekkel együttesen viselik a veradót. S ezzel szemben csak olyan elbánásban részesülnek, mintha jött-ment idegenek volnának. Azt kívánja, hogy a feliratban kifejezésre jutna, miszerint nem látják veszélyeztetve az ország és a trón biztonságát. Miután ez nincs így, visszautasítja az állandó választmány javaslatát.

Szövetség a románokkal.

Éz üggyel kapcsolatban más megjegyezni valója is van. Azok, kik a zavarosban szeretnek halászni, gyanúsítással illetik a magyar pártokat és büntéken rájuk fogják, hogy velük szövetségre léptek. Az izlés és a hazafiság dolga, s az őszinteség hiánya, hogy így működnek a politikában. Műdjában lenne hivatkozni olyan férfiakra, kik 1884-ben a nemzetiségi programtól nem idegenkedtek, melyben Erdély autonómiaja is bennfoglaltatik. Ezek az urak most huzódoznak a románoktól és gyanúsítgatnak. S azoknak organumai, kik 1884-ben szövetségre léptek a románokkal, most telekiáltják az országot: „íme itt vannak azok az árulók, kik Janku parazitáival szóba állanak!” Az izlést jellemzi, hogy a politikában ilyen következetlenség lehetséges. A művelt közönség, mely ismeri a multat és a jelent, melynek tudomása van az illetők akkori szerepléséről, bizonyára megalkotja véleményét, s az a vélemény oda fog konkludálni, hogy az illetők nem lettek hazafiasabbak, hanem megtanulták a jezsuita felfogást.

Urbán Iván főispán: Ez nem tartozik a tárgyhöz.

Szucsú János: Nem lát tiszta és komoly eljárást az állandó választmány javaslatában, s azt nem is veheti komolyan.

Urbán Iván főispán a kijelentést visszautasítja.

Szucsú János: Teljesíteni kell a jogos és nemzetinek elismert aspirációkat. Különösen az érdekli, hogy a királynak bizalma legyen az egész nemzetben.

Egy hang: Politikailag.

Szucsú János: Nem lehet megengedni, hogy a király bizalma megrendüljön. Indítványozza, térjenek napirendre az üggy felett.

A volt nemzeti-pártiak.

Vásárhelyi László szólalt fel ezután. Nem volt szándékában válaszolni, de az elhangzott beszéd és hírlapi közlések arra készítetik, hogy itt, a legilletékesebb fórum előtt, hol egész politikai multja lejátszódott, a való tényállást ismertesse. Mangra Vazul püspöki helynök szükségesnek látta, hogy az 1884-iki román nemzetiségi-párt egy határozatát közölje, melyben ki volt mondva, hogy a románok a nemzeti pártot támogatják és viszont. Arra akart Mangra rámutatni, hogy a főispán és ő, kik vezetői voltak a nemzeti-pártnak, hálátlanságot követtek el, midőn Mangra püspöki megerősítése ellen állást foglaltak. Kijelenti, hogy a román

nemzetiségi párttal soha összeköttetésben nem voltak és irányukban semmiféle kötelezettségük sem áll fenn. Amíg Goldis püspök nem lett, meg sem fordultak a püspöki aulában.

Nachtnébel Odön (a románokhoz): Kár ezekkel az ügyekkel előhozakodni.

Vásárhelyi László: Az összeköttetésük mindössze annyi volt, hogy Sztanescu, a függetlenségi-párt alelnöke, ki egyben a nemzetiségi-párt tagja volt, korteseket ajánlott nekik. Ha valamely szervei összefüggés volt a pártok között, a függetlenségi-párttal is volt. Végül kijelenti, hogy neki alkalma sem volt arra, hogy Mangra ellen tegyen valamit.

A paktum.

Szucsú János: Személyes kérdésben emel szót. Nem vezette semmi érdek, hogy Vásárhelyi Lászlót érintse, arra célozván, hogy Mangra Vazul ellen dolgozott. Nem tudja megállapítani, vajjon tett-e valamit Mangra ellen, s ha igen, lett volna-e ennek súlya. Reményi, nem tagadják, hogy a paktum létezett s a mérsékelt ellenzék alkura lépett, a román nemzetiségi párttal, hogy egymást támogassák a kerületekben. A nemzetiségi párt két részre szakadt: egyik a kormánynyal, a másik az ellenzékkel lépett szövetségre. Letagadni ezt nem lehet. A hazafiságba és az őszinteségbe vág, hogy akik évek előtt nem irtóztak a megalkuvásoktól, most másokat akarnak megbélyegezni. A függetlenségi pártot azonban, mely a husos fazékért semmit el nem árult, megbélyegezni nem lehet.

Velics Mihály erősítette ezután, hogy neki is közvetlen tudomása van a szövetségről.

Ezzel a vita befejezést nyert, s szavazásra került a dolog. A nagy többség az állandó választmány javaslatát fogadta el.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Kis herceg, operetta. (Páros bérlet.)
Szombat: Bob herceg, operetta. (Páros bérlet.)

* A kis herceg. A legújabb időknek angol-é elkeresztelt operettjei és az ugynevezett „régijó operettek” között tulajdonképen az a különbség, hogy míg emezek általában tartalmasabbak és több komolyságot kívánnak, addig az előbbieket játszi könnyedségükkel inkább a kedélyre spellálnak. A spleen mai színházi alakjai lelészák és leértéktelenezik az új operetteket, de jó pénzért sem néznének meg egy olyan énekes játékot, amely szerintük mintája az igazi operettnek. Elismeréssel és magasztalással vagyunk a koldusdiákok és a kornevilliek iránt, de szívünk csak a kínai mézeshegyek és kapcsolt részeiért dobog. Ilyenképen vagyunk a Kis herceg gel is. Valamikor diadal járta be ez is a világ-színpadokat s tapsviharok közepette hirdette mottóját, hogy a katonatiszt sem adhat többet, mint amije van, de ma már nem viheti többre egy repriz érdekességénél. Az aradi színház operett személyzete pedig rendkívüli ambícióval készítette elő a reprizt s igen jó előadásban hozta színre Lecocq-nak ezt a darabját. A három főszereplő erőssége az operett-előadásoknak s így következésszerű volt a siker is. A címszerepben Zilahiné S. Vilma meglepő alakítást mutatott be, erről kell különösen megemlékeznünk, mert szerepének énekes részét illetőleg róla ujjat s az eddigieknél dicsérbbet nem mondhatunk. A herceg szerepe nem énekes drámai szerep, a melyekben Zilahiné eddigi sikereit leginkább aratta, hanem meglehetősen szubrett szerep, amely eleven rutint, s így több játékot

is igényel. Nos és Zilahiné ma felülmulta összes eddigi színpadi játékeit, amelyeket ebben a zsánerben bemutatott. *Róza* Lili, aki a kedvességnek leghivatottabb képviselője az aradi színpadon, egyenlő részben osztozott a sikerben Zilahinéval, az első felvonásbeli gavottejuk s ének duettjeik általános tetszést arattak. Fényes szerepe van a darabban *Polgár* Sándornak, aki egy tanárból Don Quixottá vedlett torz-alakot mutat be. Állandó derűtség járt a mozdulatai és a beszéde nyomában. Erdemes munkát végzett a karmester és a rendező is, bár a második felvonásban a tanár jelenése egy kissé hosszadalmas s így unalmas is volt.

(z. t.)

* **Utolsó ifjúsági előadás.** *Zilahy* Gyula igazgató szerdán, i. hó 29-én tartja az idén az utolsó ifjúsági előadást s ezzel ismét örömet szerez a tanuló ifjúságnak, színre kerül a *Csizmás kandúr*, Komor Gyula poetikus tündéres énekes bohózata, *Orbán* Árpád zenéjével. A bohózat ugyanazzal a szereposztással kerül előadásra, amelyben már ment.

* **Kapuzárás előtt.** *Zilahy* Gyula igazgató, mielőtt befejezné a téli színházban az idényt, meg két újdonságot fog bemutatni. Egyik *Arthur kalandjai*, francia vígjáték 3 felvonásban, írták Duru és Chivott, fordította P. Zempléni Árpád; a másik *Napoleon öcsém*, eredeti bohózat 3 felvonásban. Írták Guthi Soma és Rákosi Viktor. Mindkét darab a budapesti Vigszínháznak kedvelt műsordarabja volt.

* **Érdekes reprizek.** A színi szezon utolsó napjaiban érdekes felújításokban gazdag műsort tervez az igazgató, u. m.: *Próbaházasság*, *Kurucfurfang*, *Náni*, *Tolonc*, *Pálinka*, *Tosca*. Mindmegannyi érdekes darab és a társulat legjobb erőt játszanak bennök.

* **A hajba jutott színiigazgató.** *Nagyváradról* írják: Még csak az hiányzott, hogy az idei színházi szezon erköcsi kudarca után anyagi bajok is kijussanak a gondokkal terhelt direktciónak. *Somogyi* Károly ma tizenhátezer koronával tartozik a városnak fűtési és világítást költségek címén és nem képes ezt a tagadhatatlanul horribilis summát megfizetni. Bizonyítja ezt az, hogy a tavalyi tartozását is az óvadékból kellett levonni és az ekkép megcsontított óvadékát sem egészítette ki. A tanács tegnap foglalkozott ezzel az odíozus kérdéssel és miután a színiigazgató a hozzá intézett érélyes felszólalásokra nem reagál, megbizta a főügyészt, hogy a város követelését azonnal hajtsa be. A színiigazgatót pedig újból felszólította, hogy óvadékát egészítse ki, a mit ha meg nem tesz, a szerződés megszüntetésére megteszi a sürgős lépéseket.

Lourdes fölfedeztetése.

(Bernadette első látománya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23.

A francia kormány azon érélyes intézkedése, melylyel a lourdesi csodabarlangot bezárta, borzasztó izgatottságot kellett Lourdesban és környékén, de megdöbbenést az egész világon a katolikusokat, akik hisznek a lourdesi csodatevő Szűz Máriában. A francia kormány ezzel az intézkedésével olyan nagy vihart támasztott maga ellen, amely elseperheti őt. De ha megáll ebben a viharban, akkor e kormány hosszú életű lesz s az eyyház világi hatalma teljesen megsemmisül Franciaországban.

Nálunk is számtalan tisztelője van a lourdesi szűz Máriának. Egész kis irodalma van magyar nyelven, még kalendáriumot is adnak ki a „Lourdesi Szűz Mária Naptára” cím alatt.

Lourdes felfedezéséről most érdekesen ír egy lourdesi orvos, aki szem és fültanuja volt mindennek, ami a híres bucsujáró helyen ötven esztendő óta történt. Ezeket írja az orvos:

Lourdesban történt, a Pyrenei hegységben fekvő városkában 1858. február 11-én. Hideg volt, az eget szürke felhők takarták el. Soubi-

rous, a szegény molnár házában nem volt fa, melylyel a vacsorát megmelegíthették volna.

Soubirousné így szólt leányához, Máriához:

— Menj a város erdejébe és hozzál fát.

Az engedelmes Mária elment s magával vitte Bernadette nevű idősebb nővérét, aki finom, gyenge teremtés volt. Anyjuk nem akarta Bernadettet az esőbe engedni, mert féltette a meghűléstől, de a két leánya addig könyörgött neki, míg végre engedett.

A két nővér a lourdesi hegyi patal medre mentén kuszott fel a meredek hegyre, hogy száraz ágakat keressenek s elértek a Massabielle nevű sziklához. Itt történt a csoda.

A sziklában barlang van. A kis Bernadette a hideg, borzongató szél elől a barlangba vonult. Hirtelen nagy vihar keletkezett. A szélvész fákat tépett ki s a kis leány remegve húzódott beljebb a barlangban. A vihar valósággal elkábította s ahogy ott állt a barlang egyik zugában, egyszerre káprázatos fehér fény vakította meg a szemét. A remegő Bernadette térdre esett s ekkor ott lebegett előtte fehér fényességtől övezve, szeliden mosolyogva a szent szűz.

Ezóta Bernadette gyakran járt fel a barlangba s a szeplőtelen szűz minden alkalommal megjelent neki.

S március 25-én, midőn Bernadette ismét eljött a barlangba, szóra nyílt a szent szűz ajka, mondván:

— Menj és mond meg a papoknak, hogy e helyen kápolnát építsenek, mert én vagyok a szeplőtlen fogantatás.

S a kis Bernadette ment és elmondott mindent.

Apponyi beszélt.

(A katonai terhek mellett.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 23.

Napok óta emlegetik a budapesti lapok, hogy *Apponyi* Albert gróf valamelyik nap leszáll az elnöki emelvényről és kifejti nézeteit úgy az obstrukcióra, mint a katonai követelésekre és a törvényen kívüli állapotra vonatkozólag. Ezekkel a közleményekkel felcsigázták az egész ország várakozását, felcsigázták főleg azok a lapok, amelyek azt jelezték, hogy *Apponyi* beszédében meglepetéseket fogunk hallani.

Nos, *Apponyi* ma csakugyan beszélt. Röviden, pár mondatban mindössze, a beszéd tartalma azonban — legalább lényegében — határozott és a jövőre nézve minden kétséget kizár. *Apponyi* ma csak a katonai követelésekről, tehát a legérdekesebb témáról nyilatkozott és e tekintetben ismételte és megerősítette, amit jászberényi választói előtt hangoztatott, hogy t. i. a nemzet teherviselési képességéhez és a szükséghez mérten s az újabb terheket is megszavazza.

A mai rövid beszéd egyébként *Apponyinak* nem a már bejelentett nagy beszéde. A házelnök a napokban, vagy a jövő hét elején szándékozik részletesen nyilatkozni. Ma *Polonyi* Géza provokálta arra, hogy megszólaljon s *Apponyi személyes kérdés* címén tette meg érdekes kijelentéseit.

A képviselőház ülésének ezt a kiemelkedő momentumát tudósítónk a következőkben táviratozza meg:

Polonyi Géza ma a Házban délután fél négyig beszélt. Beszéde végén hivatkozott a volt

nemzeti-párt posztulátumaira s ennek kapcsán így szólott:

— Az egész ország várja, hogy *Apponyi* Albert gróf hamleti tépelődése már egyszer véget érjen s tudja meg a nemzet, hogy mit lát megvalósítva az ő programjából.

Majd *Apponyi* jászberényi beszédével foglalkozik, melyben *Apponyi* megígérte, hogy *semmiféle katonai teher emelésébe bele nem megy*. *Polonyi* így végezte beszédét:

— Kellett *Szell* Kálmánnak, hogy ex-lexben bukják meg, mint annak idején *Bánffy* Dezső. Tehát ex-lex fegyverekkel fogunk küzdeni! Ne fenyegetsenek minket folyton az alkotmány felfüggesztésével. A míg *Apponyi* ott van táborunkban, addig nem félek semmitől! *Antoniusz*sal mondom: Temetni jöttem *Caesart*, nem dicsérni. A javaslatot nem fogadom el. (Helyeslés és zajos tetszés dalról.)

Most érdekes jelenet következett. *Apponyi* felemelkedett helyén s átadta az elnöki széket *Dániel* Gábor alelnöknek. Aztán a jobboldali padosorokba sietett s a Ház általános figyelmébe közölte beszédbe fogott.

Kijelenti, hogy személyes kérdésben kér szót, mert reflektálni akar az imént elhangzott szavakra. Hangsúlyozza, hogy választói előtt soha nem tett olyan kijelentéseket, a minőket neki *Polonyi* tulajdonít. Állítása igazolására részletesen olvas föl jászberényi beszédéből. Ezek — ugymond — éppen az ellenkezőjét bizonyítják annak, mint a mit *Polonyi* felhozott. Ő t. i. azt hangsúlyozta választói előtt, hogy a nemzet teherviselési képességéhez és a szükséghez mérten megszavazza az újabb terheket is. (Zajos helyeslés jobbról.)

Polonyi annyit felel *Apponyinak*, hogy lehet, mikép ő rosszul emlékezett a jászberényi beszédre, de most *Apponyi* kijelentését tudomásul veszi.

Ülés után a képviselők még együtt maradtak és sokáig tárgyalták ezt az érdekes epizódot.

SPORT.

Az új atléta-kaszinó.

— Ünnepeles megnyitás. —

Arad, április 23.

Az *Aradi Atlétikai Klub* május elsején elhagyja régi otthonát, mely a minorita-palotának templom utcai szárnyában volt s átköltözik egy diszesebb, tágasabb kaszinóba, melyet az *Andrássy*-uton béreltek ki a *Hermann*-palota melletti ház emeletén, ahol azelőtt az aradi kaszinó-egyesület helyiségei voltak.

A klubnak legutóbb tartott választmányi gyűlése elhatározta, hogy az új klub-helyiséget tagjai körében május első napjaiban ünnepelesen fogja megnyitni s arra tagjainak családtagjait is meghívja. — A megnyitó hangversenyyel veszi kezdetét s utána tánc lesz, éjfélkor pedig közös asztalnál szuppé.

A részletek megbeszélésére *Szathmáry* János, *Benczky* Kálmán és *Uray* József tagokat küldték ki. A tagok között a részvételi ívet néhány nap múlva körözi a rendezőség.

Az ülés végzetével a klub tagjainak sorába felvették a következők: *Dániel* Endre, *Darvas* Imre acsev. ellenőr, *Horváth* József acsev. hiv., *Kövér* Antal, a Hazai ált. bizt. főnöke, *Kállai* Nándor, *Krisztinkovich* József, *Major* Agost acsev. ellenőrök, *Mesey* Andor, a csanádi gazdasági takp. pécskai főnöke, *Major* Rezső acsev. főellenőr, *Persa* Péter, a csanádi gazd. takp. tisztviselője, *Szeberényi* János acsev. ellenőr.

Tanítók parlamentje.

(Az Aradvidéki Tanítóegyesület rendkívüli közgyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23.

Az Aradvidéki Tanítóegyesület ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek hivatása volt az elmúlt rendes közgyűlésnek az alapszabályokra vonatkozó határozatát szentesíteni. Ez a gyűlés mintegy folytatása volt az előbbinek. A két közgyűlésnek főtárgya mindig az volt, hogy miképen kell azon kérdést megoldani, hogy az Aradvidéki Tanítóegyesület tagjai egyttal tagjai legyenek a tanítószeg egyik leghumánusabb intézményének, az Eötvös-alapnak is. Az erre vonatkozó javaslatok az Aradvidéki Tanítóegyesület mai rendkívüli közgyűlésén egyhangulag elfogadtattak.

Már reggel 8 óra után kezdtek gyülekezni az ülésre jött vidéki tanítók a polgári fiúiskola széles folyosóján. Pontban kilenc órakor kezdetét vette a Csirák Márton igazgató által tartott gyakorlati tanítás, melyet növendékeivel, a szentpétertéri fiúiskola IV. osztályu tanulóival mutatott be.

A nagy gondtal és ügyességgel bemutatott tanításos törtékel a vidéki tanítószegnek. A közönséges tetszkel való szánolást illetőleg Csirák a négy alpműveletet mutatta be. A nehéz és meglehetősen elvont fogalmakat nagy könnyúséggel értették meg növendékel. A számtan után énekeltek a gyermekek, evvel is feltűnést keltettek.

Hogy mennyire helyes dolgot mivel tanítóegyesületünk a gyakorlati tanítások kultiválásával, ennek Varjassy Árpád kir. tanácsos a tanítás befejezése után kifejezést adott. A közgyűlés Csirák Márton igazgatónak köszönét nyilvánította.

Ezután átvonultak a polgári iskola dísztermébe, hol a közgyűlés többi része lefolyt. A zöld asztalnál helyet foglaltak Kovács Vince elnök, Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő, Millig József iskolafelügyelő és Vasady Lajos kir. s. tanfelügyelő.

Az ülést Kovács Vince elnök nyitotta meg szép beszéddel. Üdvözölte a nagy számban megjelent tagokat s hangoztatta a mai ülés fontosságát. A mai ülés teremt majd — úgy mond — egy igazán törhetetlen kapcsolatát és igazi híven követte azon közóhajt, hogy mindnyájan tagjai legyünk az Eötvös-alapnak. A társadalom minden rétege áldozatkészséggel viseltetik az intézmény iránt, mi is érezzük, hogy ez alappal szemben kötelezettségeink vannak. Hogy a mai alapszabályváltoztatással milyen helyes nyomon járunk, ennek bizonyítékai a nap-nap után érkező levelek, melyekben társjegyesületek kéri a mi alapszabályainkat, hogy a magukét is így megváltoztassák. Gondoskodás történt arra nézve is, hogy a régiebb tagok jogai is biztosítottassanak. Kéri a közgyűlést, hogy a benyújtott alapszabálytervezet fogadják olyan szeretettel, mint a milyen önzetlenséggel fogtunk e munkához. Végül üdvözli Varjassy Árpád kir. tanácsost és Millig József iskolafelügyelőt, hogy megjelentésükkel tisztelték meg a tanítószegot. Megnyugvással töltheti el őket ez a munka, melyet ma itt a tanítószeg folytat.

Varjassy Árpád megköszöni az üdvözlést, mely jóleső érzést csak részben kelt lelkében, mert látja, hogy míg a tanítószeg a megye legtávolabbi részéből is bejött a mai gyűlésre, addig az egyesület székhelyén működök, az aradi tanítók vannak a legkisebb számban képviselve. Reméli, hogy az egyesület vezetősége még e közöny okaival foglalkozni.

A gyűlés határozatképességének megállapítását Szomor István pécskai áll. isk. igazgatója kérte, ugyancsak az ő kérésére eszközölték több módosítást az alapszabályon, melyet Maurer Mihály olvasott fel.

Weits József kurticsi és Bódi József világi igazgatók az alapszabály kérdésével kapcsolatosan az egyesületi közlöny kérdését is szeretnék volna megoldani.

Kovács Vince elnök ezt elválasztja az alapszabály módosításától s igéri, azon lesz, hogy

egyesületünknek e hiánya is pótolva legyen mielőbb.

Az elnök azon kérdésére, hogy elfogadja e a közgyűlés az új alapszabályokat, a melynek értelmében minden tag az Eötvös alapnak is tagja, a közgyűlés az előterjesztést nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadta s így az Eötvös-alap mintegy háromszáz taggal szaporodott.

Az ülés végén jelenti az elnök, hogy a miniszter által utalványozott utiátalányokból fennmaradt 200 koronával két pályadíjat hirdet 100—100 koronával. A feltételek majd megküldetnek minden egyes tagnak.

Ezzel az ülés, melyen mintegy száz megyei tanító vett részt, véget ért.

TANÜGY.

(—) Segély a tanonc-iskolának. Varjassy Árpád tanfelügyelő ma értesítette a várost, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter az aradi iparos tanonc-iskola segélyezésére a folyó tanévben kétezer korona szubvenciót utalványozott.

Lelőtt zendülök.

(Támadás a csendörök ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 23.

Nagyvárad közelében, a kárándi erdő alatt, megszólalt ma a csendörpuska. Egész csomó ember megsebezve, összezuzott tagokkal terült el a földön. Egy pedig halva maradt ott. Halálosan találta a golyó, a mit a csendörök röpitettek mellébe.

A vérengzésnek az az előzménye, hogy a kárándi egyszerű parasztnem akartak a csendöröknek engedelmeskedni s mikor azok erőlyesen léptek föl, fenyegették, majd megtámadták őket. A csendörök kénytelenek voltak a maguk védelmére fegyvert használni s a következő percekben tizenhat megsebesült ember bukott össze az utca porában.

Az eset így történt:

A kárándi erdőben, mely a nagyvárad latin szertartású püspökség birtoka, ma délután tűz ütött ki s mintegy ötven hold le is égett. A csendörök bevonultak Kárándra s felszólították a lakosokat, hogy menjenek rögtön az erdőbe és lássanak az eltáshoz addig, a mig nagyobb veszedelemnek elejét lehet venni.

A kárándiak azonban nem mozogtak, hanem vállvonogatva így feleltek:

— Csak had égjen az az erdő. Nem kár érte, van még a papoknak elég vagyonuk!

Mikor a csendörök erőlyesebben léptek föl, az izgatott tömeg nekiment a csendöröknek. Szidalmazás, káromkodás hangzott s karjaikat veszedelmesen emelgették a csendörök felé.

Az őrsparancsnok többször felszólította a tömeget, hogy engedelmeskedjék, a csendöröket pedig ne szidalmazza. Ez sem volt elég. A fanatizált lakosság megrohanta a csendöröket s úgy, mint pár év előtt Ujszentannán történt, el akarta tőlük venni a fegyvert.

Az őrsparancsnok kénytelen volt tüzet vezényelni. A csendörök több ízben löttek, míg a tömeget hátrálásra bírták. Bocsor Pável földműves halva maradt a földön. Három ember súlyosan, tizenkettő könnyebben megsebesült.

A csendörök a fegyverhasználatról nyomban jelentést tettek felettes hatóságuknak. A vizsgálatot holnap fogja megtartani a hadbíró.

Választások az aradi román zsinaton.

(Papp I. János utóda. — Csorogár lemondott. — Szentszéki ülés. — Megtámadott mandátumok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23.

Az aradi görög keleti egyházmegyének vasárnap összeülő zsinata az egyházmegyének két fontos tisztségét van hivatva betölteni s az ezzel járó választási harc előreláthatóan kis izgalmat fog keverni az egyébként csöndesnek ígérkező zsinatba.

Az egyik az egyházi tanács előadó tiszte, amely Papp I. Jánosnak püspökké választása által üresedett meg. A móta Papp I. János a szentszék helyettes elnöke, az egyházi tanács referense Zsivuleszku Prokop volt, akit most radnai esperessé választottak. Hogy ki lesz az új előadó, nem tudni, miután a választásokat pályázat mellőzésével tartják meg. A szervezeti szabályzat csak annyit követel meg attól, akit ez állásra megválasztanak, hogy pap legyen. Valószínű, hogy a szeminárium valamelyik tanárát, vagy egyik esperest fogják megválasztani.

A másik az iskolai tanács előadó állása, amelynek betöltője tulajdonképp az egyházmegye iskolafelügyelője. Ezt Csorogár Romulusz töltötte be; őt azonban Goldis József püspök, Hamsea lemondása után, az aradi papnevelő és tanítóképző igazgatójává nevezte ki. Csorogár ezután le akart mondani az iskolai előadó állásról, részint mert a két állás betöltése nagy elfoglaltságot okozott, részint, mert gyakori megtámadásoknak volt kitéve, hogy két tisztséget visel; azonban Goldis püspök kívánságára egyelőre megtartotta az állást. Most Csorogár lemondott az iskolai tanács előadó tiszteréről, amelyet a jövő heti zsinat fog betölteni. Hogy ki lesz Csorogár utóda, arra nézve még nincsenek kombinációk a zsinat tagjai között. Mindkét választást különben a zsinat utolsó napján tartják meg.

A gondnoksági tanács előadó tiszte a szervezeti szabályzat értelmében szintén újra választás alá kerül, arra azonban a régi előadó, Szerb Geraszimot fogják megválasztani.

Az egyházmegye szentszéke különben ma délelőtt Papp I. János püspök vezetésével teljes ülést tartott, amelyen a Goldis László szentszéki titkár által készített s a zsinat elé terjesztendő évi jelentést tárgyalták.

Maga a zsinat, amelynek tárgyalásai tulajdonképp hétfőn kezdődnek, körülbelül hat hét napig fog tartani. A mandátumok igazolása során előreláthatóan nagyobb vitát fog kelteni az aradi esperesi kerület világi képviselőinek megválasztása, amely ellen petícióval éltek.

HIREK.

Nyári menetrend.

— A m. kir. államvasutakon. —

Arad, április 23.

A m. kir. államvasutak igazgatósága ma teszi közzé a nyári menetrendet, a mely május elsején lép életbe s Aradot illetőleg a következő változásokat tartalmazza:

A budapest—kolozsvár—predeáli és a budapest—arad—tövisi vonalakon a jelenleg Kolozsvárról és Aradról egyesítve Budapest keleti p. u.-ba délután érkező és az onnét ugyanazon irányokba egyesítve délután induló gyorsvonatok Budapest és Szolnok között ismét elkülönítve fognak közlekedni.

A budapest—aradi gyorsvonat mindkét irányban május 1-től Arad és Brassó között, június

1-től pedig Brassó és Predeal között folytatást nyer és Predealon ismét közvetlenül csatlakozik a román államvasut gyorsvonatához Bukarest felé, illetve felől.

A Budapest keleti p. u.-ról reggel induló és jelenleg Aradon át Brassóig közlekedő, valamint az ellenirányban Brassóról Aradon át este Budapest keleti p. u.-ba érkező gyorsvonatok Gyulafehérvár és Brassó között forgalomból kivételnek, úgy, hogy e vonatok ismét csak Budapest és Gyulafehérvár között maradnak forgalomban. A gyulafehér—budapesti irányban közlekedő eme gyorsvonatnál a megállás Alkenyér állomáson megszüntették.

Vasár- és ünnepnapokon, valamint a radnai bucsunapokon *Mária-Radnától Aradig* este egy helyi vonat helyeztetik forgalomba; e napokon a Tóvisről Aradra este 9 óra 5 perckor érkező személyvonatnál a szomszédos forgalmu menet- és a rendes áru menettérti jegyek használata kizáratik.

A budapest—arad—tővisi vonalon a budapest—aradi gyorsvonat, mely jelenleg Budapest és Szolnok között a kolozsvári gyorsvonattal egyesítve közlekedik, már április 30-án a kolozsvári gyorsvonattól elkülönítve, Budapest keleti p. u.-ról délután 2 óra 15 perckor indul és Brassóig közlekedik.

Az ellenkező irányban jelenleg Aradról Szolnokra, illetve Budapestre közlekedő gyorsvonat, az április 30-áról május 1-ére hajó éjjelen Tóvisről kiindulól fog bevezettetni.

— **Wachsmann ezredes kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Wachsmann* Vilmos ezredesnek, a csász. és kir. 33-ik gyalogezred parancsnokának, ezredparancsnoki minőségében tanúsított *kitűnő szolgálatai* elismerésül a *hadadosztályu vaskoronarendet* díjmentesen adományozta. A népszerű ezredesnek e szép kitüntetéséhez már a mai napon ugy katonai, mint polgári körökből sokan gratuláltak. A háziezred tisztikara, valamint a helyőrség tisztjei délután testületileg fejezték ki jókívánásaikat az ezredes előtt, kit az est folyamán a tiszti kaszinóban is lelkesen ünnepeltek. Wachsmann ezredes pár év előtt Nagy-Szebenből, az ottani vadászezredtől jött hozzánk s szimpatikus egyéniségénél fogva csakhamar megkedveltette magát nemcsak az ezredben, melynek humánus, jólelkű parancsnoka, de a polgári társaságban is, a hol igen sok tisztelője van.

— **A radna-lippai királygyakorlatok.** Az idén az aradi csász. és kir. 33-ik gyalogezredet külföldi szerencse érte. Az ezred a radna-lippai hadgyakorlaton vesz részt, ahol a király is megjelenik. Két hadtest, a 7-ik és 12-ik, továbbá egy honvéd kerület vesz részt az ottani nagy ütközetben. *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és *József főherceg* is vezérletet vállal a próbaháborúban. Az aradi ezred a nagyváradi 37-ik, a csabai 101-ik, a debreceni 89-ik és a 29-ik gyalogezreddel lesz egy hadosztályban. E hadosztályt, az új nagyváradi altábornagy: *Steinberg* Móric fogja vezetni. Közvetlen a zárógyakorlatok megkezdése előtt maga *Ferenc Ferdinánd* veszi át a hadosztályt. A 7-ik hadtestet lovag *Schweitzer* altábornagy, a 12. hadtestet pedig *Probst* tábornagy vezeti. A nagyváradi hadosztály tüzérezred szintén a radna-lippai gyakorlaton vesz részt, előzőleg Lippán éles töltséssel céllovászatot tartanak. A 7-ik Vilmos huszár-ezred, a nagyváradi hadosztályt fogja kiegészíteni. A záró gyakorlatokat szeptember 8., 9. és 10-én tartják. Tizedikén lesz a lefűvés, 11-én pedig a leszerelés. Az önkéntes

sek tisztí vizsgáját a gyakorlatok után, szeptember 28-án kezdik meg.

— **Szent György napja.** A magyar köznép életében a holnapi nap nem kisebb jelentőségű, mint akár az újév. Bizonyos nép szokások tapadtak ehhez a naphoz, melyet ettől talán az idők végtelensége sem fog elvonni. A szegődések dolgában olyan napja ez a két-kézi embernek, mint a színház iparművészeinek a virágvasárnap, a szolgálat tekintetében az év Szent György napján kezdődik s ugyancsak Szent György napkor végződik. Ebből a „Szentgyörgynap”-ból ránk, városiakra is jut valami: az, amit az ujságok minden évben kétszer megírnak: az esti harangszó és a kapuzárás. Mától kezdve ugyanis meghosszabbodnak a napjaink: nyolc órakor huzzák meg az esti harangot s tíz órakor zárják a kapukat; több lesz tehát a kimaradási szabadság s kevesebb a „spergeld”. Ez pedig nagy érdeke a városi magyarnak.

— **A Máv. új szervezkedése.** Az államvasutak igazgatósága — mint Budapestről távirják — a forgalmi igazgatás egyszerűsítése szempontjából *feloszlattja az összes forgalmi főnökségeket.* Egy forgalmi főnökséget már megszüntettek s ennek személyzetét az üzletvezetőségbe osztották. Legközelebb *feloszlattják a két budapesti üzletvezetőséget is,* melynek munkáit az igazgatóság fogja végezni. A fővárosi üzletvezetőségek feloszlásával *Fozsony* üzletvezetőséget kap.

— **Átirat a megyei tisztviselőkért.** Aradváros törvényhatóságához ma megkeresés érkezett Gömör Kis-Hont vármegye törvényhatóságától, mely megküldte pártolás céljából az országgyűléshez intézett feliratát a megyei tisztviselők fizetésének törvényhozásilag való rendezése iránt.

— **Fordulat az időben.** A napokon át tartott rut időjárás után, amely, sajnos, mérhetlen károkat okozott a gyümölcsösökben, mára megint jobbra fordult az idő. Még mindig nagyon hűvös van, sokkal hűvösebb, mint amilyennek kellene lennie most, április végén, de az ég felhőtlen és ismét derülten ragyog le a nap. Bevált tehát a meteorológiai intézetnek az a prognosztikonja, hogy most már hőemelkedés várható és reméljük, hogy végre igazán tavasz lesz. Legfőbb ideje is, hogy a tél végre alaposan kitombolja magát. De azért még egyre érkeznek jelentések, melyek arról a nagy kárról adnak hírt, amit a legutóbbi zord időjárás okozott.

— **Aradmegye közgyűlésének első napjáról** hozott tudósításunk némi reparációra szorul. *Nachtnébel* Udön beszéde ugyanis, melyet a román nyelvű jegyzőkönyv ügyében, az alispán ellenző felszólalása után tartott, nincs egész helyesen visszaadva. Ez a beszéd pedig igen fontos, mert ugyszólván ez fordította meg a közgyűlési teremben szinte szokatlan vihart. *Nachtnébel* felszólalásának lényege a következő volt: Ne személyeskedjenek — ugymond — egyik részről sem, erre semmi szükség, hanem mint alkotmányos érzésű emberek, hajoljanak meg a többség határozata előtt, melyet respektálni kötelessége mindenkinek, a kiben törvénytisztelet van. Az alispán ellen az általa mondottakért (a románok felé fordulva) önök részéről keletkezett felháborodás nem indokolt, mert az alispán nem azt mondta, hogy a többség határozatát nem hajtja végre, hanem azt, hogy az 1869-ben hozott, szerinte törvénytelen határozattól tagadná meg a végrehajtást. Különben is az akkori törvényhatósági bizottság határozata a mostanít nem kötelezi, mivel a törvényhatóságok rendezéséről szóló 1871. évi törvény egészen más elemekből alakította meg a vármegye képviselőt. Egyébként az 1868. évi

44. t.-c. 2. §-a nem imperatívus intézkedik, hanem csak megengedi, hogy bizonyos feltételek mellett a törvényhatóság szabadon elhatározhatja, mikép a közgyűlési jegyzőkönyvet az állam nyelvén kívül más nyelven is vezeti. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy *Pop C. István* dr. annak a kijelentésére kért meg bennünket, hogy téves egyik helyi lapnak az a közlése, mintha a tegnapi közgyűlésen egyik bizottsági tagra ő használta volna ezt a kifejezést: *Hallgasson zsidó!* *Pop* tiltakozik e szavaknak az ő szájába adása ellen, mert ő nem szokott soha senkit a vallása, vagy a nemzetisége miatt megtámadni.

— **Az Aradi Ipar- és Népbank** ma délelőtt az intézet tanácsstermében igazgató-választmányi ülést tartott. Az ülésen részt vettek: *Tagányi* István elnök-igazgató, *Reicher* Ferenc, *Szalay* Károly igazgatók és *Laczay* Endre vezérigazgató, a választmány tagjai közül: *Bing* Ede, *Deusch* Bernát, *Dobiaschi* József, *Eles* Armin, *Leopold* Zsigmond, *Lukácsy* Lajos, *Kohn* S. N., *Magyary* Ferenc, *Maresch* Gyula, *Prieg* István dr., *Steigerwald* A. és *Vajda* István dr. intézeti ügyész. *Tagányi* elnök üdvözlővén az egybegyűlteket, *Laczay* Endre vezérigazgató terjesztette elő az első évnegyed forgalmi kimutatását, mely — mint a hozzánk beküldött jelentés mondja — az intézet 83 éves lenállása óta a legkedvezőbb. A bruttó-kamatbevételei az összes üzletek után a lefolyt negyedév végén az anyaintézetnél és a flóknál összesen 160,209 korona, a tavalyi 158,800 koronával szemben. A választmány a számszerű jelentést megelégedéssel és elismeréssel vette tudomásul. Elnök ezután sajnálattal jelenti, hogy *King* Lajos az intézetnél viselt igazgatói állásáról megromgált egészségére való tekintetből lemondott. A választmány sajnálattal vette tudomásul a lemondást és megbizta az igazgatóságot, hogy a legközelebbi alkalommal az ötödik igazgatói hely betöltése iránt indítványt terjesszen elő.

— **Diszpolgár választás.** *Igló* város képviselőtestülete ma tartott közgyűlése ruttkai *Ráth* Pétert, a kassa oderbergi vasut vezérigazgatóját, a város körül szerzett érdemei elismerésül egyhangulag a város diszpolgárává választotta.

— **Ostromállapot Varasdon.** A hetek óta tartó horvát féktelenkedések tetőpontjukat érték Varasdon, ahol a város valószínűleg ostromállapotba jutott. Tegnapi este a horvátok ismét tüntetést rendeztek, mert a polgármester nem engedte meg, hogy népgyűlést tartsanak. A tüntetők a polgármester lakásának összes ablakait beverték, sokan baltákkal is fel voltak fegyverkezve. A tüntetők rombolásának a katonaság vetett véget. A főispán és a polgármester elhagyták a várost. Csáktornyáról ma újabb katonaság érkezett, miután a tüntetések ismétlésétől tartanak.

— **A megrágalmazott érsek.** *Kohn* dr. ol-müztzi érseket a „Pozor” című lapban „Rectus” aláírással megjelent cikkben valaki megrágalmazta. Ez a valaki a püspök gyanuja szerint *Ocacsék* plébános lett volna, akit ezért Eremsterben a papi-börtönbe vetettek. Kiderült azonban, hogy nem *Ocacsék*, hanem egy *Hofer* nevű káplán volt a „Rectus,” akit a cikkely miatt el is mozdítottak állásától. Olmützből táviratozzák ma, hogy *Hofer* káplán több hívőjével áttért az ó-katolikus vallásra.

— **A párbaj jogreformja.** Addig is, míg a társadalom nem segít a párbaj intézményén, a jogászok legalább a büntető törvénykönyv szakaszainak reformjára törekszenek. Most „A párbaj jogreformja” című füzetben *Kármán* Elemér dr. szombathelyi törvényszéki jegyző hosszabb tanulmány eredményekép a következő két szakaszt javasolja:

Aki magának, vagy hozzátartozójának (btk. 78. §.) megokolatlan és komoly megsértése miatt sértőjét öli fegyverek használásával és

előre megállapított, előre irányuló feltételekkel vívott viaskodásban megöli, a párviadal büntetését követi el és tizenöt évi államfogházzal büntetendő.

Ha a feltételek nem előre irányulnak, a párviadal büntette tiszvi államfogházzal büntetendő.

Ez a javaslat tehát a párbajt nem az eredmény szerint, hanem a párbajfeltételek szerint büntetné, vagyis büntetné a párbajfeltételekben magát a szándékot, a mi büntető törvénykönyvünk egész rendszerével és szellemével ellenkezik. Ha azonban a szerző azt mondja, hogy végre is nem az a fő, hogy a büntető törvénykönyv rendszere egységes maradjon, hanem, hogy a párbajmánia megszűnjék, ebben igazat adunk neki. Tanulmányának lényege az, hogy a párviadalt nem mint kivételes, hanem csupán mint különös büncselekményt illeszkessék a törvénykönyvbe és jogilag a többi különös részbeli deliktummal hasonló elbánásban részesítsék.

— **Lóosztályozás a vásártéren.** Az esetleges katonai szükségletek kielégítése céljából három évenként tartatni szokott lóosztályozás tegnap és ma folyt le a vásártéren. Itt három osztályba sorozzák be a háboru esetén használható lovakat, a kivánalmaknak meg nem felelő lovakat azonban nem minősítik. Az idei lóosztályozás Jékay Alajos nyug. alezredes vezetése alatt folyt le, s azon megjelentek a város képviselőiben Kádas Kálmán főjegyző és egyik városi állatorvos. Általánosan feltűnt, hogy a lóosztályozás, mely minden aradi lótartóra nézve általánosan kötelező volt, súlyos megterheléssel járt sok lótartóra nézve. Különösen nagy méltánytalanság érte azokat a lótartókat, akik lovaik révén jutnak csak kenyérkeresethez, így pl. a bérkocsisokat, fuvarosokat és a mezői munkásokat. Ezeket is épp úgy, mint a többiek, reggel 8 órára idézte meg a lóosztályozó bizottság, és nagyon sokan este 6 óráig vártak, hogy aztán azt az utasítást kapják, miszerint birság terhe alatt jelenjenek meg másnap. A bizottság előzékenyebb lehetne a közönséggel szemben és egy-egy napra csak anynyi ló felvezetését rendelhetné el, amennyit az nap előreláthatólag osztályozni lehet. De hát ki remél hatóságoktól és bizottságoktól előzékenységet?

— **Uj katonai káplán.** A király *Vulpe* Miklós aradi gör. kat. román egyházmegyei áldozópapot a csász. és kir. 33-ik gyalogezred póttartalékában másodosztályú katonai káplánná nevezte ki.

— **Városok kiállítása.** A belügyminiszter felhívta Aradváros tanácsának figyelmét a német városoknak *Drezdában* rendezendő kiállítására; mely május 20-án nyílik meg s szeptember végeig tart. A kiállítást *Institoris* Kálmán polgármester meg fogja tekinteni.

— **Tizenöt új gyermekmenhely.** A kormány ebben az évben tizenöt új gyermekmenhelyt állít fel az országban. Az építkezéseket megkezdték már: *Aradon*, *Nagyvárad*, *Szeged*, *Debrecen*, *Szabadka*, *Temesvár*, *Szombathely*, *Kolozsvár*, *Hódmezővásárhely*, *Rimaszombat*, *Pozsony*, *Veszprém*, *Kassa* és *Pécs* városokban.

— **Az angolok veresége.** *Aden*-ből táviratozzák, hogy az angolok a Szovátföldön vereséget szenvedtek. Kétszázhusz emberből álló csapatukat tönkretették, 10 tiszt és 180 ember elesett.

— **A király gyóntatója meghalt.** Bécsből jelentik, hogy *Hali*-ban (Tirol) *Witsch* Heribart ferenc rendi páter, a király egykori gyóntatója, meghalt. A király 1869-ben ismerkedett meg vele és később udvari káplánnak hívta meg Bécsbe.

— **Adó a pinceablakra.** *Pécs*-t a finánczeniek egy olyan találmányát léptették életbe, amely az összes eddigi alapokat felülmúlja. — humor dolgában. A városi törvényhatóság köz-

gyűlésén elhatározták, hogy minden egyes, az utcai járdára néző pinceablakra évi öt korona adót és minden a járdára nyíló pincekijárára két korona évi adót vetnek ki. Ez a határozat amilyen mulatságos, olyan törvénytelen is, mert a városoknak építészeti szabályrendeleteik vannak, amelyeknek értelmében az építendő ház terét be kell mutatni s arra a tanács jóváhagyását megnyerni. Ha tehát az építkezést a tanács pinceablakkal hagyta jóvá, akkor nem lehet azt utólagosan megadóztatni. Ha pedig valamely egészségügyi vagy szépészeti szempont szölt a pinceablakos építkezésnek, akkor semmiféle adóval nem lehet azt a szempontot kvalifikálni. Valószínű tehát, hogy a belügyminiszter a határozatot meg fogja semmisíteni.

— **Hirtelen halál.** Az alsó-marosparton egy kukoricaszárból készült kunyhóban lakott *Pongrácz* Samuel 58 éves napszámos. Tegnap délután a rendőrségnek azt jelentették, hogy az öreg Pongrácz halva fekszik a kunyhójában. *Posgay* Lajos dr. főorvos és *Berecz* Ferenc alkapitány kimentek az alsó-marosorra, megvizsgálták a halottat s a főorvos konstatálta, hogy hirtelen halálát agyszékhüvés okozta.

— **Segély a gáji tűzoltóknak.** Az arad gáji önkéntes tűzoltókar ma kérelmet adott be a város törvényhatóságához, melytől évenként 200 korona segélyt kér. A tűzoltók kérelme fölött a május havi közgyűlés fog dönteni.

— **Elmebeteg rendőrkapitány.** Az éjjel egy uriasan öltözött férfi barangolt Budapest utcáin s viselkedésével feltűnést keltett a járókelők között. Végre is hajnaltajt az *Andrassy*-ut és *Sziv*-utca sarkán leült egy padra, a hol folytonos imádkozás között, keresztvetésekkel kalapját vagdosta a földhöz. A rendőrorjárat bevitte a főkapitánysághoz, a hol azután *Nagy* Kálmán rendőrorvos konstatálta, hogy köz- és önzsejlyes elmebeteg, a miért is a lipótmezei tébolydába szállította. Az elmebeteg *Molnár* Lajos volt korponai főkapitány, a kit mintegy fél évvel ezelőtt fűggesztettek fel állásáról, a mikor már valószínű, hogy kezdődő agybántalmi következtében követett el mulasztásokat. *Molnár* a fővárosi államrendőrségnél szolgált mintegy 16 évig s főleg a cselédügyekben volt járatos, a melyet illetőleg több füzetet is adott közre.

— **Az égő erdőn keresztül.** Tegnap délután a Kassáról *Oderberg* felé induló gyorsvonat utasai nagy rémülettel vették észre, hogy a pályatest mentén a hegyoldalban apró lángok csapnak fel. Három állomás és a 19. számú órház között több kilométernyi hosszúságban lángralobbant a száraz falomb és a késő esti órákig égett, úgy, hogy még az éjjeli személyvonat ablakaiba is bevilágított a hegyoldalban húzódo kisérteties fénycsík. A siető lángokból valóságos szikrazáport sodort a heves szél a robogó vonat elé, helyenként pedig a fiatalabb erdő és a csenevész, avagy korhadt fák is tűzbe borultak. Egy-egy sudarabb fatörzs úgy festett, mint a földből kimeredő tűzoszlop, a melyben a tűz egymásba olvadó színárnyalatai gyönyörű színjátékot idéztek elő. A földön kuszó és a fák ágogaiban összefutó lángnyelvek mellett rajzó szikraesőben dübörögve, zakatolva száguldott a vonat a sötét éjbe, a hol az izzó fénynyalábok egyre gyérültek, zsugorodtak és a szállingózó pernye s hamvadó ü-zök mögött a sötét háttérből csak egyes bágyadó fénypontok emelkedtek ki.

— **Dreyfus kérvénye.** Párisból táviratozzák: A lapok ma pártállásuk szerint foglalkoznak *Dreyfus*-nak a hadügyminiszterhez intézett kérvényével. Hír szerint *Dreyfus* ma a minisztertanács elé terjeszti kérvényét.

— **A bacsikai zsenri vége.** Valamikor négyes fogaton járt *Bajáról* *Szabadkára* lumpolni *katymári* és *borsódi* *Latinovics* László, akit ma a szabadkai kórházból temettek el. Amikor tön-

krement, *Szabadkán* lett városi őrnök. Ott ment nyugdíjba ezelőtt nyolc esztendővel. Azóta mindinkább elzüllött és tegrapelőtt este annyira beitalozott, hogy egy árokba esett, ahol eszméletlenül feküdt reggelig. Amikor megtalálták, a kórházba szállították, ahol azonban meghalt.

— **A kassai sikkasztás.** Kassáról jelentik: Ma reggel érkezett meg *Payer* Béla, a belügyminiszteriumi számvevőség főnöke, hogy a főispán kérésére alapos rovincsolás alá vegye a városi pénztárt és a számvevőség ügykezelését. *Payer* Béla már ezelőtt négy esztendővel részletes vizsgálatot tartott a kassai városi pénztárban s akkor mindent rendben talált. Így a vizsgálat csak négy esztendőre fog visszanyúlni s azon idő alatt elkövetett rendtelenségeket fogja kideríteni. A hiány aligha fog emelkedni, ennek már nyomára jött volna az előző vizsgálat s csak a kezelési mulasztások várnak a felderítésre. *Payer* Béla már az első betekintésnél kifogásolta, hogy a pénztárban nincs ellenőr s a pénztári napló vezetése nem világos, az összes könyvek áttekintése nehéz és a modern számvezetésnek nem felel meg. A miniszteri kiküldött javaslatot fog tenni a számvevőség ügykezelésének gyökeres reformálására s a pénztárban új ügyrend behozatalára.

— **A kétféjű sas veszedelemben.** *Kolozsvárott* szerdán virradóra az összes katonai épületeken levő kétféjűsas cimereket összerongálták és bepiszkolták. Az eset városszerte nagy feltűnést keltett, a katonai köröket pedig élénk izgatottságban tartja. Az ezredparancsnokság elrendelte a rongált és összemocskolt cimerek azonnali kijavítását, ámde egyetlenegy mesterember sem akadt egész *Kolozsváron*, aki vállalta volna a javításokat. A katonai hatóság kénytelen volt a legénységgel úgy-ahogy elvégeztetni azokat. A város közönsége a javítási munkálatokat visszautasító mestereket valósággal ünnepli. Az ifjuság sorra kereste fel lakásaikat és zajosan tüntetett mellettük. A tetteseket a katonaság a rendőrséggel karöltve nyomozza. A katonai épületeken levő kétféjűsasos cimereket egyelőre őriztetni fogja éjjelenként. A közönség ellenes tüntetésről az ezredparancsnokság jelentést tett *Probst* Emil tábornoszernagy, hadtestparancsnoknak.

— **Letartóztatott sztrájkoló munkások.** *Nagyváradról* írja tudósítónk: A sztrájkoló pékmunkások kiküldöttjeit s a munkaadókat holnapra békéltető tanácskozásra hívta össze *Gerő* Armin főkapitány. A sztrájkolók igen jelentékeny módon redukálták követeléseiket. A pékműhelyekben, úgy a hogy, folyik a munka. Néhány munkás dolgozik. A sztrájkolók természetesen ellenőrzik a műhelyeket s azon vannak, hogy a sztrájkolókat lehetőleg a munka abbanhagyására bírják. A munkaadók közül egy pár följelentést tett az ügyességen, hogy a sztrájkoló munkások életveszélyes fenyegetésekkel illették azokat, a kik dolgoznak s ezek valóságban életveszedelemben vannak. — Az ügyesség megkereste a rendőrség bünygyi osztályát, hogy a följelentett munkások ellen azonnal indítsa meg a bünygyi eljárást. *Papoczy* alkapitány, tb. főkapitány, a bünygyi osztály vezetője megidézte a bevádolt sztrájkolókat s négyet közülök azonnal letartóztatott s vizsgálati fogságba helyezett. — A letartóztatás óriási izgalmat keltett a sztrájkotányán. Az elkeseredett sztrájkolók egy küldöttsége dr. *Dési* Gézáat kereste fel s kérte meg, hogy vállalja el a letartóztatott sztrájkolók védelmét. Dr. *Dési* Géza a küldöttséggel fölment a városbázára *Gerő* kapitányhoz, ki a tanácsulésen vett részt. *Gerő* Armin azonnal intézkedett s mivel a fogságban tartásra semmi ok és jog nem volt, a négy pékmunkást szabadlábra helyezte. A sztrájkolókat sokan támogatják, *Moskovics* Izrael tegnap reggelit adott nekik s mások is támogatják őket. A holnapi békéltető tárgyalás eredményével biztat. *Gerő* főkapitány különösen óhajtja s a közönség érdeke is, hogy a béke létrejöjjön. Egyébként a sztrájkolók erősen kitartanak.

— **Az üldözött szerzetesek.** *Poitiers*-ből jelentik: A dominikánusok elutazása alkalmával itt tüntetések voltak. A rojalista érzelmű fia-

találék ovációkban részesítette őket, midőn elhagyták a templomot. Zavargásra és verekedésre került a dolog. *Tíz letartóztatás* történt. A külügyminiszter értesítette Turinaz nancyi püspököt, hogy elrendelték javadalmasításának felfüggesztését.

— **Nihilista nők Orsován.** Orsováról írják: A galaci gőzhajon tegnap két orosz nő, *Ivanoff Alexandra* és leánya, *Vera* érkeztek ide, akiknek nincsenek semmiféle igazoló-papírjaik. A hatóság kihallgatta őket és kitünt, hogy 1899-ben nihilista üzemek miatt Szibériába való száműzésre ítélték őket, de a toloncuton megszöktek és Romániába menekültek, honnan újra átadták őket az orosz hatóságoknak. Sikerült nekik újból megszökniük és azóta folyton bujdosnak Bukovinába, Magyarországra, Bulgáriába, egyik helyről a másikra, mert mindenütt kiutasítják őket. Teljesen vagyontalanok, de azért sok máhát visznek magukkal, többek közt egy gyönyörű angoramacskát, melyért több ízben ötszáz frankot ajánltak fel nekik, de nem akarnak megválni tőle. Orsováról visszazállították őket Galacra.

— **Csontvázak a török háborúból.** A nagyváradi villamtelep építésénél ma *negyvennyolc* csontvázat találtak a földben. *Bunyitay Vince* kanonok több régiség-buvárral megvizsgálta a csontvázakat s megállapították, hogy azok az 1774-iki török-magyar háború elesettjei. A koponyákon kardvágások és puskagolyók nyoma látszik.

— **A Duna-ünnepély.** *Budapestről* jelentik: Ma délután *Gulner Gyula* államtitkár elnöklése mellett *Rudnay Béla* rendőrfőkapitány hivatalos helyiségében, értekezlet volt, a melyen a közbiztossági intézkedések megtételéről határoztak. A bizottság abban állapodott meg, hogy a Dunapart az Országháztól kezdve az Elevátorokig lesz lefoglalva a pesti-oldalon a nézőközönség számára, míg a budai oldalon az egész Várkert-köpart. A Petőfi- és Vigadó téren három-három tribün lesz föllállítva, az Eötvös téren és a Döbrentey-téren pedig egy-egy. Megállapította a bizottság, hogy az ünnepesség idején hol lesz elzáró palánk s esetleg hol kell láncokkal elzárni a területet. Meghatározták, hogy az elkülönített helyekre, a tribünökre és az általános közlekedéstől elzárt Láncidra — a teljes biztosság szem előtt tartásával — hány embert lehet engedni. Mint-hogy a bizottság a legszigorubb óvatosságot tartja szem előtt, a dunaparti korzón, a melyen több mint százezer ember férne el, csak huszezer jegyet enged kiadni. A Láncidra csak ötezer embert bocsájtanak s a hajókra, melyen egy ezer ember férne el, csak százötven-kétszáz jegy adható ki. A bizottság végül megkérte a főkapitányt és Devecis műszaki tanácsost, hogy a Gellért-hegynék azt a részét, ahol a hatalmas négy nagy körjatek, a Mont Pelée kitörésének a bemutatása lesz, olyan övezettel vegyék körül, amelyen belül közlekedni nem szabad.

— **Postai gyűjtőhely.** *Schöpfung Agost* nagyváradi posta-távirda igazgató az alábbiak közlésére kért meg bennünket: Az Ujterem-utca 2. számú házban létezőt Arad 3. számú postai gyűjtőhelyet folyó évi május hó 1 én a Kelemen-tér és Hosszú-utca sarkán levő 6. számú házba helyezem át, illetve a mondott napon és helyen *Juhász Béláné*, szül. *Kling Etelka* postagyűjtő kezelésében megajtom.

— **Minden pontos embernek gondoskodni kell, hogy szép látogató jegyei legyenek.** Ajánljuk e célból az „Aradi Nyomda Részvény-Társaság” nyomdáját, hol a névjegyek legújabb betűkkel csinosan, tetszés szerinti gyorsasággal készülnek és az ára 100 darabnak csinos dobozban 2 korona.

— **Porter-féle cipők.** Nem hisszük, hogy találkoznék valaki, aki el ne ismerné azt, hogy a csinos és elegáns öltözködés fontos kiegészítő része: a lábbeli. A cipőkereskedőnek módjában van a gyárosok közül azt kiválasztani, aki a lábbeli készítésben a legnagyobb ügyességre tett szert, aki anyag és formára nézve kifogástalan cipőket készít és tud a divathoz alkalmazkodni s ki végre oly ügyes, hogy ellesi a közönség igényeit. Ilyen elsőrangú, kipróbált gyárosokkal van összeköttetésben *Porter Vilmos Nagy Áruháza*, a Sza-

badság-téren. *Porter Áruházában* nemcsak formás és tetszetős, hanem fölötté tartós és mind a mellett csudásan olcsó cipőket kapni. Végül megemlítjük, hogy 10 korona vásárlásnál minden vevő fényképedvezményben részesül. Ugyanis az Áruház bármely kis arcképről egy 65 centiméter magas, művészies kivitelű életnagyságu fényképet készít teljesen ingyen; csupán a diszes papírkertért térítendő meg 8 korona.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek és Weiszal*, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Cigány-hangverseny a Dankó-szobor javára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23.

A magyar nótá- királynak Szegeden föllá-
litandó szobrához az aradi cigányok is el akar-
ják vinni filléereiket. A multkori zenepárba-
j egyik feltétele volt, hogy a tányérozással szer-
zett jövedelem egy részét a Dankó-szobor cél-
jaira adják, a versenynél azonban sokkal na-
gyobb volt a zür-zavar s a cigányok izgatott-
sága, semhogy a tányérozásra olyan igyekeze-
tet fordítottak volna, mint egyébkor.

Későn jutott eszükbe a tányérozás, azután
pedig vitatkoztak arról, hogy melyik banda
gyűjtse össze a pénzt, a dolognak vége pedig
az lett, hogy a hallgatóság nagy száma mellett
is csak kevés „love“-t szedtek össze; már pe-
dig az aradi cigányok jó neve nem engedi
meg, hogy az ország összes cigány-bandáinak
adománya mellett az aradi cigányok egy-két
koronával szegyenkezzenek.

Ennélfogva az *Albert Péter* zenekara, mely
a cigánypárba győztese lett s amely azóta
Aradon nagy népszerűsége tett szert, *vasárnap*
este hangversenyt rendez a Fehér Kereszt téri-
kertjében a szegedi Dankó-szobor javára. A
számban és tudásban megerősödött cigány-
banda este nyolc órakor kezd meg a játékot,
de a tulajdonképeni koncert csak színház után
kezdődik.

Este nyolc órától a színházi előadás befe-
jeztéig népszerű darabokat játszanak s tíz óra
után kezdik meg a hangversenyt, melynek
műsora ez lesz:

1. *Nyitány*, a „*Tell Vilmos*“-operából, *Rosi-
nini*-től.
2. *Magyar ábránd*, *Rácz Lacitól*.
3. *Sarasate*, kvartett. (*Burmester* műserából.)
4. *Francia koncert-polka*, *Kiss Jancsitól*.
5. *Traviata* egyveleg, *Verdi*-től.
6. *Bihari ábrándja*, kvartett. *Bihari Já-
nostól*.
7. *Zsazsa-keringő*, *Radics Bélától*.
8. *Gladiatorok bevonulása és a Rákóczi-
induló* *Flagellótól*.

A hangverseny alatt tányérozás nem lesz,
s az adomány összegyűjtését úgy tervezik,
hogy minden vendég a belépésnél tetszése sze-
rint adakozik, s adományát a bejárat közelé-
ben föllájitott asztalra helyezett tányérba jut-
tatja.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Herczeg Ferenc és Bartha Miklós** sajtópö-
Kramer Alvin, az ismert pángermán izgató el-
len sajtópört indított *Herczeg Ferenc és Bartha*
Miklós. A két rendbeli sajtópört tárgyalását a
temesvári törvényszék mára tűzte ki, de mert
Kramer nem jelent meg, a tárgyalást el kel-
lett halasztani. A törvényszék kimondta, hogy
a legközelebbi tárgyalásra *Kramer elvételével*
rendeli el. *Kramer* most Bécsben tartózkodik.

§ **A fiemei magyarfaló.** *Pécsről* táviratozzák
lapunknak: A sajtóügyi tárgyalást a *Magyar*
Tengerpart ügyében ma délelőtt 9 órakor foly-
tatták. Az elnök *Kuscher* egy tanúval szem-
ben tegnap használt sértő kifejezése miatt pót-
lólág rendreutasította. Azután elrendelte az irat-
ok felolvasását, az autonóm párt sajtóorgánu-
mának felhívásait, a podesztának *Kuscher* ha-
zafias érzelmeit igazoló bizonyítványát, a fiu-
mei bíróság marasztaló ítéletét *Kuscher* ellen a
villamos vasut elleni tüntetésekből kifolyólag.
Kristics Iván nyílt levelét *Kuscher* ellen, a
melynek becsületsértő erős vonatkozásairt a
vádlo elégtételt nem szerzett, végül *Szápáry*
László gróf kormányzó és a kormányzóság nyil-
latkozását, hogy *Hegyi Jenő*, a *Magyar Tenger-
part* szerkesztője mindenkor a magyarság ér-
dekében hazafiasan működött és részolált a
magyarság elismerésére. Az iratok felolvasása
után *Kuscher* ügyvéde a bizonyítás kiegészíté-
sét és tíz tanúnak beidézést, valamint e célból
a főtárgyalás elnapolását kéri. *Gyenes* ügyész
fönn tartja álláspontját: a bizonyítás kiegészi-
tését és a tanuk beidézést a kincstár terhére
fölsőlegesnek tartja. A védő csatlakozva az
ügyész kijelentéséhez, kéri a vádlo kívánságá-
nak a perrendtartás értelmében való elutasítá-
sát. Kijelenti, hogy fölsőleges a tanuk kihall-
gatása, mert nem a fiemei polgárság és az
egész autonóm párt, hanem csak *Kuscher*ék
szereplését támadták a vádloktak. A bíróság ta-
nácskozássra vonult vissza, azután az elnök ki-
hirdette a határozatot, a mely szerint *Kuscher*
kérelmét elutasítják. Délután a perbeszédre
került a sor.

A bíróság késő este hirdette ki az ítéletet,
melynek értelmében a szerkesztőket a *Kuscher*
elleni rágalmozás és becsületsértés vádjá alól
felmentették.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Fizetésektelelenségek.** A bécsi Creditoren-
Verein a következő fizetésektelelenségekről tesz jelen-
tést: *Vuics Gavra, Vukovár*. — *Regenauer József*,
Bécs. — *Hirschberger Ödön, Pozsony*. — *Wachter*
János, Bécs. — *Polanetz József, Cilli*. — *Gläser*
Mózes, Ragusa. — *Zucker Ignác, Klattau*.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 23.

Déltőzsde. *Buzakinál*at mérsékelt, vételkdv javult.
Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermáza került forga-
lomba, változatlan árakon. Egyéb gabonanemek változat-
lanok. Időjárás szép.

Esti tőzsde. Berlin ¼ magasabb.

Zárás 18 órakor:

Buza áprilisra	7.80 — 7.81
Buza májusra	7.59 — 7.60
Buza októberre	7.45 — 7.46
Rozs áprilisra	6.82 — 6.83
Rozs októberre	6.45 — 6.46
Zab áprilisra	6.05 — 6.06
Zab októberre	—
Tengeri májusra	6.01 — 6.02
Tengeri júliusra	6.09 — 6.10
Repce augusztusra	12.30 — 12.40

Zárás 5 órakor:

Buza áprilisra	7.81 — 7.83
Buza májusra	7.63 — 7.64
Buza októberre	7.50 — 7.51
Rozs áprilisra	6.86 — 6.88
Rozs októberre	6.50 — 6.51
Zab áprilisra	6.06 — 6.08
Zab októberre	—
Tengeri májusra	6.07 — 6.08
Tengeri júliusra	6.13 — 6.14
Repce augusztusra	—

Zárás 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	671.50
Magyar hitelrészvény	719.75
Leszámlolóbank részvény	457.—
Rima-Murányi vasmű részvény	484.—
Osztrák-magyar államvasutí részvény	682.50
Közuti vasut	611.—
Városl villamos vasut részvény	300.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 23.

Magyar aranyárjádék 4%	121.40
Magyar koronajárjádék 4%	99.55
Magyar arany 4 1/2 %	92.75
Magyar esüst 4 1/2 %	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtáhermentesítési kötvény	99.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 23. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül súlyban 124—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül súlyban 133—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 132—3 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 132—3 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül súlyban 130—2 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 128—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 124—6 fillérig.

Sertéslelészám. Április 20. napján volt készlet 39,329 darab, április 21. napján főlhajtatott 186 darab, április 21. napján elszállított 584 darab, április 22. napján maradt készlet 38,931 darab. Utlet: Változatlan.

NAPIREND.

Április 24. Péntek. Róm. kath. naptár: György. — Protestáns naptár: György. — Görög-keleti naptár (április 11.) Antipa. — A nap két 4 óra 40 perckor, nyugszik 6 óra 44 perckor.

Kölossej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége mellett élésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, szeles, északon, nyugaton sok helyütt csapadék.

Még csak 7 napig

van könyv-, zenemű- és papir-kereskedésem Szabadságtér 20. sz. alatt, ezen idő alatt az összes raktáron lévő áruk meglepő olcsó áron lesznek árusítva.

Május 1-jétől

a Minorita-palota Andrássy-téri oldalán fényesen berendezett, és teljesen újonnan felszerelt modern könyv, zenemű és papir kereskedést

nyitok, melyre előre is felhívom a nagyérdemű közönség szives figyelmét.

Kitűnő tisztelettel: 267

Révész Nándor,

könyv-, zenemű- és papirkereskedése Arad, Szabadság-tér 20. sz. Telefon 265.

Csinos könyv-állványok

rendkívül olcsón eladó.

REGÉNY-CSARNOK.

Klára grófnő.

— Francia regény. —

Fordította: Ritt Gyula. (6)

(Folytatás.)

A midőn a lelkész befejezte az istentiszteletet és visszatért a kastélyba, egy szolgáló várakozott reá.

— A méltóságos asszony gyöngéledik. Ma nem jelenhet meg az ebédnél, de a tisztelendő urat kéri, mert beszélni óhajt vele. A lelkész követte a szolgát. Amit a fiatal asszonyhoz belépett, megijedt, mert a grófnő lecsukott szemekkel, halálsápadt arccal feküdt nyughelyén, kezei összekulcsolva, feküdtek keblén és ajka körül fájdalmas mosoly lebegett. Komornája föléje hajolt.

— Méltóságos asszony, a tisztelendő ur van itten.

A grófnő hirtelen fölemelkedett és mindkét kezét a lelkész felé nyújtotta.

— Oh, hogyan köszönjem meg? Oh hogyan köszönjem meg önnek? — suttogta és szeméi könnyesek lettek.

Az öreg lelkész bensőleg szoritotta meg kezét és melléje ült. A komorna csendesen eltávozott. A szobában mély csend honolt, csak a park fáiak susogása hallatszott be a nyitott ablakon.

— Hivatott grófnő. Szüksége van reám?

— Igen, nagy szükségem van önre, — szólt s hirtelen kiegyenesedett, — szükségem van, mert nem tudom már, hogy mit tegyek. Lelkembe látott, ezt kiéreztem szavaiból. Szavait, tudom hozzám intézte és e szavak oly jók, oly nemesek voltak. De mit tegyek, mit kezdjek, hogy ön szerint éljek. Hol kérjek, hol keressék, hol kopogtassak?

Kezeit esdőleg tette össze és tanácstalanul állt a lelkész előtt.

— Férjének szívét kérlelje, férjének szívét keresse és férjének szívén kopogtasson.

A grófnő fölilejt.

— Hát nem-e azt tettem eddig? — kiáltott fel. — Hát nem esdekeltem, nem koldultam egy kis szeretetért, egy barátságos szóért? Hát nem akartam életemet, lelkemet, szívemet föláldozni? Mint bűnbánó állottam előtte, mit használt mindez? Az ő szíve mindjobban elfordult tőlem és most nyomorultabb, szerencsétlenebb vagyok, mint azelőtt. Segítsen rajtam, nekem senki sincs, kit megajándékozhatnék bizalommal. Oh segítsen rajtam!

Kétségbeesve rogyott az öreg ember lábához, karjaival átkulcsolta és zokogva hajtotta fejét annak térdére. A lelkész mélyen meghatva tette kezét a grófnő szőke hajára.

— Szegény, szegény gyermekem. Van bizalma hozzám? Megakarja mondani, hogy mi történt ön és a férje között? ... vagy nem, ne mondjon nekem semmit. Csak azt mondja meg, hogy szereti-e férjét azzal az igazi, önzetlen szerelemmel, a mely mindent eltűr, hogy annak szerelmét megnyerje és el ne veszítse többé?!

A grófnő sugárzó szemekkel és boldog mosollyal ajkán tekintett föl hozzá.

— Szeretem őt — szólt szívéből fakadó, mély csengésű hangon. — Szeretem és életemet, lelkemet föláldozom, hogy megnyerjem szerelmét és boldoggá tegyem életét! Szeretem őt, nem kedvtelésből, nem fitogtatásból ... Szeretem saját akaratomból, teljes szívemből szeretem, mert szeretnem kell!

— És az ily nagy szerelem ne tenné önt erőssé, hogy szerelmét visszanyerje? — Ah, mily kishitű! Amely szív ennyire telve van a szerelemmel, az mindent elvisel, mindent eltűr, az boldog a szerelmében. Igen, gyermekem, azok a szavak a templomban önhöz szóltak! Es ön megfogja érteni szavaim mély hatását, célját, mert az a szerelem, amely szeméiből sugárzik, az megfogja világítani az utat is, a melyen haladnia kell. Igérje meg, hogy csak szívének szavára fog hallgatni és a rossz tanácsadókat, a dacot és büszkeséget elűzi magától?!

— Igérem önnek, lelki atyám. Es én köszönöm önnek tiszta szívemből. Megértettem mélyreható szavainak értelmét, megfogom találni az utat, a melyet meg akart mutatni.

Egy boldog mosoly, gyöngéd nevetés szépítette meg elpirult arcát. Kezét nyújtotta a lelkésznek, ki szeretettel csókolta meg. Ekkor kinyílt az ajtó és a komorna belépett.

— A gróf ur kérdezteti önméltóságát, hogy láthatja-e az asztalnál?

A grófnő ajkai kipirultak. Férje még egy izben sem üzent hozzá, ha az asztaltól távol volt. Kedvező jelnek vegye ezt a figyelmet? Kérdő tekintettel nézett a lelkészre, ki barátságosan mosolygott reá.

A grófnő fölilegett.

— Jelentse férjemnek, hogy tízperc múlva meg fogok jelenni, kérem őt, hogy addig várakozzon reám.

A leány eltűnt.

— Így van jól méltóságos grófnő, — mondta a lelkész. — Megengedi, hogy előre menjek és bejelentsem?

— Igen, igen, kérem. Menjen és segítse tovább is.

(Folytatása következik.)

S z e s z ü z l e t.

— Április 23. —

Ma! jegyzőcsinok: Készárt nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 18 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Sedritott moslék 12 $\frac{80}{100}$ —13 $\frac{00}{100}$ korona mmzássanként.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm.v. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.05
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. u.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.33
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.58

Nemzeti színház.

Bérlet 188. sz.

Páros.

Pénteken, 1908. évi április hó 24-én:

A kis herceg.

Operette 3 felvonásban. Írták: Meilhac Henry és Ludovic Halévy. Zenéjét: Charles Lecocq. Fordította: Rákost Jenő.

SZEMÉLYEK:

Parthené	Singhoffer V.	Rózsé, apród	Szilassy J.
Monlandry	Békéssy Gy.	Sató Launzak	Pajor Agnes.
Frimusz	Polgár S.	Nanszi	Toth Lajos.
A hercegnő	Rózsa Lili.	Bernár	Németh J.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Borbás Lajos,

szobafestő és mázó,.

Arad, Weitzer János (volt Templom-utca 12.)

Ajánlja magát a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség figyelmébe mindennemű szobafestő és mázó munkák elkészítésére, u. m.: ereszét és fényezést a leggyorsabbtól a legdíszesebb kivitelig jutányos árak mellett.

Szolid, pontos és lelkiismeretes munkák előállításáról a t. háztulajdonos és lakásbérlők biztosságtalnak. 358

Telefon 162. sz.

Ajánlok kitűnő minőségű szagtalan

fűtő kőszent,
darabos

légszész pirszenet (koks)
kétszer mosott, valódi porosz

kovács kőszent,
rostált darabos

bükkfa szent,
50 kilós ólmozott zsákokban, házhoz szállítva, legjutányosabb árak mellett.

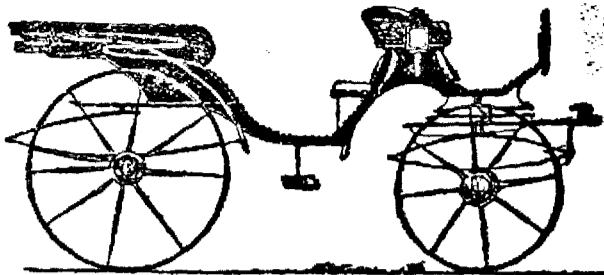
Reusz Mór,

Arad, Beres Beni-tér 12.

758

A rendelvények szállítása szigorú ellenőrzés mellett történik és a helyes súlyért jótállást vállalok.

TARY BÉLA kocsigyártó és fényező
Arad, Boros Béni-tér 10. szám.

Készít mindennemű **kocsikat** a legújabbminta szerint. — Ugyiszintén javításokat a legjutányosabb árak mellett.

Kész kocsik
nagy választékban
kaphatók.

Ócska kocsik előnyös feltételek mellett becseréltetnek. 371

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

illatszerek, szappanok, fogkefék, fogporok, fogpaszták, szájszerek, hölgyporok, arczcremek, arczvizek, hajszeszek, szivacsoknak.

Szép fogak!
csakis

DENTOLIN

fog creme

használata által nyerhető.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.
Egy tubus 50 fillér.

A legmegbízhatóbb minőségekben mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 845

WALLA JÓZSEF

Mozaik

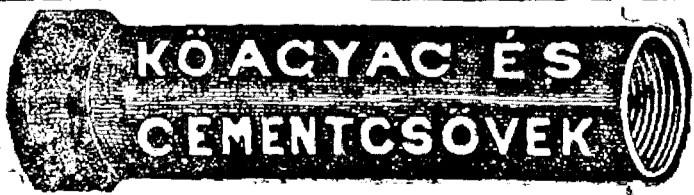
cement-áru gyára

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 13.

Granit-terazzo,
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayence falburkolati lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő lemezek,

Keramit-lap,
Mozaik-lap à la Mottlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyestet-nádszövet,
Tűzálló téglák,
Portland Cement,
Roman Cement,
Terracotta-árak.

BLEIER L.

arany és ezüst műves

Aradon, Asztalos Sándor-utca 2.

Elvállal minden az arany, ékszerés és ezüstműves szakmába vágó új és javítási munkákat 40 fillértől kezdve pontos és gyors kivitelben jótállás mellett. — Raktáron tart mindennemű arany- és ékszerárakat. 372

Uhereczki Géza

kárpitos és díszítő

Aradon, Vörösmarty-utca 3 sz.

Elvállalok mindennemű kárpitos és díszítő munkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, u. m. billárd-asztal behuzását jutányos árak, pontos és gyors kivitelben, úgy helyben, mint vidéken.

Javításokat olcsóu eszközölök. 602

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gumicsövek** 3 koronától feljebb. Fejtőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi-fecskendők és kutak
valamint javítások elfogadtatnak. 988

Uj találmányu

Csász. és kir. szab. jégszekrény.

Gyár: Budapest, **STILLER JÓZSEF**-nél, ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezetű, kitüntetéssel nyert hűtő-készülékeket sör, víz, vaj, nyersuhús hűtésre, ételhűtőket, házi szűkegletre, fagyalt-készülékeket és fagyalt-reservoárokat, bormérési berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgető-csapokat. Képes árjegyzékek fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányu hűtő, ételhűtőkről, továbbá sörkimérő készülékekről (hűtött levegő nyomással) kívánatra ingyen. 2613

Stiller József

BUDAPEST.

Gyár és iroda:

VII. Nagydófa-u. 22.
Wesselényi-u. sarok.

**Nincs többé hajhullás!
nincs korpásodás!!**

A Dr. Kaposy tanár-féle **Hajelixir** az egyedül álló legjobb fejcosmeticum.

A fejbőr tisztítására, különösen pedig a korpaképződés, az általa okozott fejbőrviszketegség és hajhullás megakadályozására kiváló készítmény. Egy üveg egy pár hónapra elegendő, ára 1 frt.

Ezrekre menő hálaíráttal elismert egyetlen és kitűnő hatásu

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít. **Ára egy üvegnek 70 fillér.**

A fogcosmetikai téren páratlanul áll a

Venus antisept. fogpép,

hőfehér fogak eléréséhez felülmulhatlan készítmény, 1 doboz egy pár hónapra elegendő, ára 60 kr.

Az üres tégely 10 krajczárral visszaváltatik.

Próbadohoz 85 kr.

A fenti szerek kaphatók

126

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

A legfinomabb Czipők!

Porter Vilmos Nagy Áruháza Szabadság-tér!

Telefon 324. (Reggeltől késő estig házba-küldés!)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Lakást keresek.

Négy nagy szobás lakást keresek augusztusra a főtéren, vagy annak közelében. Ajánlatot „Nagy szobák” czímen a kiadóhivatalba kérek.

Egy jóforgalmu depó,

koriátlan engedélyvel, családi viszonyok miatt átadó. Czím megtudható a kiadóhivatalban. 979

Kiadó üzlet.

Salacz-utca 8. szám alatt, a hó május hó 1-én a kaszinó lesz elhelyezve, egy üzlet egy szobával kiadó. Bővebb felvilágosítással szolgál Deuts M., ügynök. 860.

Egy fűszer

és vegyeskereskedés összes állványai, teljes berendezés, szabad kézből eladó. Megtekinthető: Alsó Molnár-utca 7. szám alatt. 935

Czink József

szobrász

Aradon, Csernovits Péter-utca 25. sz.

Elvállal mindennemű építéshez szükséges szobrászati munkákat, ugyintén raktáron tart kerti és szobadiszeket, jutányos árban. 580

KINTZLER ZOLTÁN

Gronometter műrás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

Figus Testvérek

épület és műlakatosok

Arad, Borona-utca 5. sz.

Elvállalunk minden az épület és műlakatos szakmába vágó munkákat, u. m.: épület munkáknál szűkséglendő

vasalásokat, takaréktűzhelyeket, sirrácsoakat és kovácsolt vasból kerítéseket a legjutányosabb árak mellett. 601

Javításokat jutányosan készítünk.

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilynemű uri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjutányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

Várad János

urás, Arad Hunyady ez előtt Fekete kutya-utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 699

Pardy J. Vilmos

uri- és női ozipész

Arad, Tökölly-tér 6a.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét

ozipész-üzletemre

felhívni, melyben a legkényesebb lábakra is a mai kor igényei szerint a legfinomabb kivitelű férfi-, női- és gyermekozipéket készítek a legszolidabb árak mellett. Különös súlyt fektetek arra, hogy minden egyes vevőm teljes megelégedését kiérdemeljem. Miért is üzletemben csakis a legfinomab bőrműveket használok fel. 226

TUNSZKY ES MIHÁJLOVITS

vasbutor és aczélsodrony ágybetét gyára

ARAD, Templom- és Kölcsey-utca sarok.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat u. m.:

katona-, tűzoltó-laktanyák, korház, iskolák, intézetek, kávéház berendezését.

Kertisátrak, (szédszedhetők) pavillonok,

kávéház és vendéglők részére.

— Szállítunk helyben és vidékre kereskedőknek viszonteladásra. —

Kitűnő vasmunka!

Finom fényezés!

278

Pontos szállítás!

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására homi, hogy

szobafestő, mázoló és lényező

műhelyemet Weitzer János (volt Templom-utca) 13. szám alá helyeztem.

Pontos munka szolid kiszolgálás. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Biedl József, festő. 622

Zálogzéd ui ákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

ARADON,

Salacz Gyula-utca 2.
Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gummit és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telefon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 800

Telephon szám 242.